

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ELŐFIZETÉS
MELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.
Nyomaték ára 40 fillér.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szombat, február 9.

Mai számunk főbb közleményei:

Vesérszék: Egy név — egy utca.
Ujabb viharok a képviselőházban.
Krivány bírái előtt.
Purmann József meghalt.
Két milliós család a fővárosban.
A Krivány-ügy szenzációja.
Öngyilkos aradi uriaszony.
Regény-Csarnok: A szürke asszony. Irta:
Sudermann H. Fordította: Hellerné-Olah Margit.

Egy név — egy utca.

Arad, február 8.

Április havában lesz öt éve, hogy *Boros Beni* meghalt. Az illusztris férfitemetése óriási részvét mellett ment végbe, a halotti beszédek elhangzottak és arra hivatott körök azzal foglalkoztak, hogy szobrot emelnek a nagy halott emlékére.

Azóta öt év múlt el . . .

Es e hosszú idő alatt sem feledkeztünk meg *Boros Beniről*, kinek Aradváros közönsége annyit köszönhet, mint senki másnak. Ez idő alatt ugyan sokat és sokért jubiláltunk, élő minisztereket, kik Aradért soha és semmit sem tettek, diszpolgárokra választottunk, de az élők ez ünnepeltetése közben sem feledkeztünk meg a nagy halotról. Hányszor és hányféle ötletből emlegették:

— Ej, ha *Boros Beni* életben maradt volna!

De mit is kerülgünk a dolgot, miért ne nevezzük ezt a kis megfélemezést a maga nevével. Valljuk be őszintén: mulasztást követtünk el, hálátlanok voltunk. Ez őszinte bevallással csak könnyítünk a lelünkön, mert egy hibát belátni, majdnem több, mint azt el nem követni. A mely perczen belátjuk hálátlanságunkat, abban már is egy lépéssel közelebb jutottunk a hálához. Hibáztunk, mulasztottunk, tegyük jóvá. Arad sz. kir. város közönsége saját lelkiismeretének tartozik vele.

Mintegy negyven városi képviselő indítványt nyújtott be a városi közgyűléshez, azon czélból, hogy azt az utcát, melyben *Boros Beni* élt és működött: a Magyar-utcát a nagy halott nevével nevezzék el.

Ez indítványt különböző politikai árnyalatok vezéregyéniségei irták alá, mintegy azzal is dokumentálni akarván, hogy úgy van, mint az indítványban oly igaz szívet és meghatóan írva van, hogy „ismerte, becsülte és szerette *Boros Benit* minden fia e városnak párttekintet nélkül és levett kalappal állottak meg előtte azok is, kik más politikai nézetet voltak”.

Es ha Arad sz. kir. város ily nagy alakjáról van szó, ki ép oly szeretett és becsült ember volt, mint a mily fenome-

nális volt egész egyénisége, úgy egyet kell akarni a törvényhatósági bizottságnak, mikor a „*Boros Beni-utca*” ügyében határoz. Keresni kell a módot, hogy e kérdésben teljesen egyetértünk. Nem kell tradíciókra hivatkozni, melyek szétválaszthatnak. A „*Boros Beni-utca*” egy csöppel sem lesz kevésbé magyar, mint a régi Magyar-utca volt. Aradvárosában nincs más és nem is lehet más, mint magyar utca, bár nevezzék azt *Pöntenberg* vagy *Leiningen* utcának. A *Kereszt-utcát* elnevezték *Batthyány-utcának*, de azért nem jutott senkinek sem eszébe szentségtörés miatt panaszkodni. A Magyar-utca tradíciója megmarad úgy, mint volt, csak hogy meggazdagodik egy ujabbal, azzal, hogy Aradváros legnagyobb és legérdemesebb fiának nevével veszi fel. Ez a tradíció annál szebb, mert egy mulasztást tesz jóvá, annál nemesebb, mert egy nagy kötelesség teljesítésével van összekötve és annál momentuozusabb, mert annak a nevéhez fűződik, kinek e város közönsége legtöbbit köszönhet.

Tanulhatunk a szent-annai németektől. Ezek már évekkel ezelőtt lerótták kegyeletüket *Boros Beni* emléke iránt. Nekik már meg van a *Boros Beni-főutcájuk*. Német ajkuak ők, de jó magyar szívük van. Uj tradíciót alkottak maguknak, mely nem a holt betük és a kifogások tradíciója, hanem a hála, a kötelességtudás és a hazafiság tradíciója.

Egy aradi polgár.

Ujabb viharok a képviselőházban.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —
Budapest, február 8.

Már jóval 10 óra előtt a zsufolásig telve voltak a folyók. Nagy számban jelent meg minden párt, de különösen a függetlenségi pártból jelentek meg szokatlanul sokan. *Kossuth* izgatottan járt egyik hivatól a másikhoz és osztogatta az instrukciókat, aztán *Tallian Béla* elnökkel tanácskozott, majd, a mikor *Szell Kálmán* miniszterelnök megérkezett, vele folytatta a tanácskozásokat. — Mert újabb akcióra készültek.

A mikor 11 óra felé az elnök megnyitotta az ülést, szokatlan, ünnepies csend állott be. Az egész völgy sűrűn feketélt, a karzat is zsufolásig megtelt elegáns és előkelő közönséggel.

Aztán megindult a vita. Kezdte *Györy* és beszélt a házszabályokról eleinte csendben, majd mind inkább ingerült hangulatban. *Berzeviczy* Albertet személyes felszólalásra indította. Majd *Horánszky* beszélt, ami *Polónyit* tüzelte fel szólalásra, a kit különben közderültség fogadott, mert kitünt róla, hogy a házszabály

revízió bizottságnak tagja sem volt. Végül *Szell* miniszterelnök tett egy pár megjegyzést.

Csak ezután tértek rá a marosvásárhelyi esetre, a melyet *Endrey Gyula* adott elő, nagy izgatottságot kelteve a pártjában.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: *Tallian Béla*, alelnök.

A kormány részéről jelen vannak: *Szell Kálmán* miniszterelnök, *Plósz Sándor*, *Lukács László*, *Hegedüs Sándor*, *Darányi Ignác* és *Wlassics Gyula* miniszterek.

A múlt ülés jegyzőkönyvét hitelesítik.

Kovács Pál előadó bejelenti, hogy a közlekedésügyi bizottság *Vörös Lászlót* választotta meg elnökévé. (Éljenzés.)

Elnök jelenti, hogy többen napirend előtt felszólalnak, s ezenkívül *Papp Elek*, *Lakatos Miklós* és *Fáy István* sürgős interpellációkat jelentettek be.

A tegnapi napirend.

Györy Elek a megsértett házszabályok tárgyában szólal fel. Azt vitatja, hogy a Ház, és az elnök is, bár jóhiszeműleg, tegnap megsértette a házszabályokat, amikor a *Barta Ödön* indítványára a névszerinti szavazást meg nem engedte. Ha a módosított házszabályokat a kormány úgy fogja fel, hogy az ülés elhatalasítása felett névszerint szavazni nem lehet, akkor a pártközi határozatokat, a paktumot világosan megsértették. (Helyeslés a szélbalon.)

Ha például valaki a vértanúk finnepére szünetet indítványoz, az nem napirend, semmi esetre sem olyan, mint a rendes napirend, a melynél tényleg nincs házszabályszerűleg névszerinti szavazás. A házszabályokat világosan megsértették tehát. (Tetszés a szélbalon.) Szól ezután a marosvásárhelyi esetről, amely égbekiáltó tettek színhelye volt. (Zajos helyeslés.) Tiszta adminisztráció mellett ez nem lett volna lehetséges. Nem fognak megelégedni azzal, hogy a csendőrhadnagy, vagy az őrsvezető, szóval a kis bűnösök lakoljanak, hanem a nagy bűnösök bünhődését követelik. (Zajos helyeslés a szélbalon.) Az olyan főispánt, aki a választásokon az erőszakosságokat megtűri, el kell csapni. (Zajos tetszés a szélbalon.) És a míg meg nem történik, addig mást még házszabályelcsavarításokkal sem lehet elérni. (Ellenmondás jobbról. Zaj.)

Berzeviczy Albert: Semmi elcsavarás!

Györy: Nem fogadja el *Berzeviczyt* tekintélynek a házszabályok terén, különösen azóta nem, amióta a királyi leiratot tárgyalni nem engedte. Ennyi a megjegyzése. (Éljenzés a szélbalon.)

Berzeviczy Albert személyes kérdésben jelenti, hogy viszont *Györyt* nem tartja tekintélynek. Mellette szól a Ház többsége, *Horánszky* és *Ugronnak* tegnapi felszólalása és a házszabályok szigorúan logikus értelmezése. (Helyeslés jobbról.)

Györy kijelenti, hogy ő még nem sértette meg a házszabályokat.

Horánszky Nándor. Abban a bizottságban, amely a házszabályok revíziójáról tanácskozott.

Polónyi: közbeszól.

Horánszky: *Polónyi* ur annak tagja sem volt. Annak a bizottságnak, melynek 4 tagja volt, az volt az intenciója, hogy a napirendet mindig meg lehessen állapítani a napirendvita elkerülésével.

Mert ha igaza volna *Györynek*, akkor a szabályokat mindig ki lehetne igazítani. Fon-

tos, vagy nem fontos okokból ülést elhalasztó indítványokkal lehetne előállni. Ez minden intenczió ellenére volt.

Polónyi Géza nem ismeri a Horánszky auktorsának, mint ahogy ő magát a paktum kérdésekben feltünteteti.

Bíró: Joga van hozzá!

Polónyi: De semmiesetre sem csálhatatlan. Ő mindig a kisebbség védelmében hadakozott, de Horánszky már akkor arra gondolt, hogy a házszabályok megszorítása az ő javukra is lesz. (Nagy derűtség.) Mert gyanították, hogy a többséghez fognak tartozni. (Derűtség.) A 154. § szerint az idő megállapítására nézve a névszerinti szavazásnak helye van.

Horánszky Nándor kijelenti, hogy soha hátsó gondolata nem volt. E gyanúsítás ellen tiltakozik.

Polónyi: Nem mondtam!

Ivánka Oszkár: Azzal kezdte!

Szell Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy a czélya az volt a Házszabályok revíziójának, hogy a technikai obstrukciót eliminálják. A napirendnél legalább nem akart vitát. És most arra kéri a Házat, hogy menjenek át végre legalább a napirend előtti vitára.

Elnök kijelenti, hogy most is az a meggyőződése, hogy helyesen magyarázta tegnap a házszabályokat.

A marosvásárhelyi eset.

Endrey Gyula azzal kezdi, mint szem- és fültanu, hogy Marosvásárhelyt ártatlanokat gyilkolt meg. (Nagy zaj.)

Ugron: Gyalázat!

Endrey: A marosvásárhelyi válaszlás semiben sem különbözik a Bánffy választásoktól. (Nagy zaj.) Hibáztatja, hogy egy patyikust neveztek ki főkapitánynak. Ez a főoka az eseményeknek. A tisztviselőket felülről épügy terrorizálták, mint Bánffy alatt. (Nagy zaj.) A marosvásárhelyi véres esetet úgy adja elő, hogy egy válaszlót hóval, jéggel, sőt talán kövel is megdobáltak, de véletlenül úgy, hogy a hódarab a csendőrt érte. Ezért löttek a csendőrök. A felelősséget Mikó főispánra és a választási elnökre hárítja.

Öt perc szünet.

Szünet után **Kubik Béla** előadja, hogy a csendőrök referálása szerint, a nép ütlegelte őket, ruhájukat leszakította, egyikőjüket kavicsal megdobálta, ami azonban az ő véleménye szerint nem így történt. Az esetért **Szell Kálmán** miniszterelnököt teszi felelőssé.

A miniszterelnök vizsgálatot rendelt el.

Szell Kálmán kijelenti, hogy szigorú, alapos és tárgyilagos vizsgálatot indít. A vizsgálat megajtására egy vegyes bizottságot küld ki (üljenzés), melynek elnöke lesz **Selley Sándor** miniszteri tanácsos, tagjai pedig **Stesser** központi csendőrfelügyelő-helyettes, egy idegen csendőrhadbíró és egy a bizottság által választandó marosvásárhelyi ellenzéki polgár (Üljenzés, taps) Az esetet sajnálja, az mélyen fölháborította őt is, azért tehát az ellene irányuló vádakot és támadásokat visszautasítja. (Helyeslés.) Azt, hogy előre ítélkeztek, ne kívánják tőle. (Üljenzés.)

Viharos jelenet.

Plósz Sándor igazságügyminiszter erélyesen visszautasítja **Endrey** vádjait, ki azt mondotta, hogy az igazságügyminiszter kényszerítette a marosvásárhelyi törvényszéki bírakat, hogy a kormánypártra szavazzanak. **Mig Endrey ezt be nem bizonyítja, szavahihetőségében kételkedni fog.** (Oriási láрма. Kiáltások a szélsőbalról: **Rendre!** Perczekig verik a padokat, a függetlenségi képviselők fölugrálják helyeikről, **Endrey** szólni akar, de a rettenetes zivajban nem jut szóhoz.)

Tallian elnök az ülést felfüggeszti.

A kisiető igazságügyminisztert a kormánypárt lelkesen megéljenzi. **Endrey Gyula** ekkor a miniszter után rohan, mintha inzultálni akarná, de az ajtónál **Kubik**, **Hentaller** és **Pichler** erőszakkal visszatartják. A képviselők ez alatt kisebb csoportokba verődve nagy izgatottsággal tárgyalják az esetet a folyosón. Kinos várakozás után 3 órakor újra megnyitja elnök az ülést, jelentve, hogy **Plósz** szólni kíván.

Plósz kijelenti, hogy szavait félreértették. Főképpen szavaival nem akarta **Endrey** egyéniségét, vagy jellemét érinteni.

Az üléssel ezzel véget ért. Az interpellációk holnapra maradtak.

TÁVIRATOK.

A transzváli háború.

Fokváros, február 7. Azt jelentik, hogy az angol csapatok visszaszorítják a Fokföldön lévő burokat. A lovasság nagy terjedelmű arczmenettel megtisztítja az egész vidéket az ellenségtől. Ettől a művelettől függetlenül a déli kerületekben lévő csapatok is egységes előnyomulást végeznek.

Nagy vasuti szerencsétlenség.

New-York, február 7. Az Erie-vasuton ma reggel Amasa és Greenville között kisiklott a nyugat felé menő Chicagó Limited expresszvonat, a világ egyik leggyorsabb vonata. Állítólag 15 ember meghalt és sokan megsebesültek.

New-York, február 7. Az Erie-vasuton történt katasztrófánál meghalt 6 és megsebesült 10 ember.

Krivány bírái előtt.

(Főtárgyalás a törvényszéknél.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 8.

Ötödik nap.

Ma az összes vádpontokkal végzett a törvényszék. Hétfőn már a perbeszédre kerül a sor s szerdán, vagy csütörtökön ítélet várható.

A mai tárgyalás érdekessége a tanuvalloásokban rejlett. Erről külön cikkben hozunk részletes tudósítást. A mi ezen kívül történt, itt következik.

A délelőtti tárgyalás.

Földes János elnök reggel 9-órákor bevezetetti **Krivány** Jánost s a folytatolagos főtárgyalást megnyitja.

(Az ellenőr kijátszása.)

Elnök: Sorrendben következnek a 45-ik tétel. A megyei árvaszék **Kovács** Agoston és neje részére kiutaltványozott 1000 frt. kölcsönt, ezt **Krivány** elsikkasztotta s a pénz átvevőjeként **Kovács** Agoston nevét a végzésen meghamisította. Az összeget **Krivány** az ellenőr távollétében kiadásba tette. Megértette a vádat?

— Igen.

— Így van ez?

— Ha a vizsgálóbíró előtt beismertem, igen.

— Ott beismerte. Hallgassa meg az ide vonatkozó vallomást. (olvassa) A valóságnak megfelelő vallomást tett ön akkor?

Krivány a fejével int, hogy: igen.

— Tekintse meg a strazzát és mondja meg, ki összegezte azt?

— Nem tudom, de az ellenőr kötelessége lett volna.

— Egyéb észrevétele nincs?

— Nincs.

Nemess védő: Ismét ráakadtunk egy oly tételre, melyet a számvevőség nem revideált. Kérem szakértő urat, ha a naplót a vonatkozó iratokkal összehasonlították volna, fel lehetett volna fedezni a sikkasztást?

Taszler szakértő: Igen.

Elnök: A 46-ik tétel szerint a **Gzárán** Jánosnéknak kiutalt 7000 frt. értékű regale-kötvényt **Krivány** elsikkasztotta s a sikkasztás nálátolására hamis elismervényt készített **Czáráné** névaláírásának utánzásával. Beismeri a vádat?

— Nem emlékszem rá.

— A vizsgálóbíró előtt a valóságnak megfelelő vallomást tett, mikor a vádat beismerte?

— A mint emlékeztem, úgy vallottam.

— A naplóban a bejegyzések öntől származnak, ugy-e bár?

— Igen.

(Igazítás a strazzában.)

Elnök: Áttérünk a 47-ik vádpontra. **Löwy** Markusz 1896. decemberben 1792 frtot fizetett be a gyámpénztárba. Előbb a könyvvezetőhöz ment, ki az egész összeget beírta a főkönyvbe s az adós könyvecskéjébe. A gyámpénztárban

az ellenőr távollétében **Krivány** az összesített naplóba kitüntette ugyan az 1792 frtot, a strazzában azonban csak 92 frtot jegyzett be s midőn az ellenőr az összesített napló e tétel-számát elkönyvelte, **Krivány** a strazzát is kijavította 1792 frtra. Az ily módon elsikkasztott 1700 frtot saját céljaira fordította. Bűnösségét beismeri?

— Nem emlékszem rá.

— A vizsgálóbíró előtt az igazat igyekezett megmondani?

— A mint emlékeztem.

— A vizsgálat alatt beismerté, hogy a strazzába ön tette a bejegyzést.

— Ha beismertem úgy van.

(A takarékpénztári könyvek.)

Elnök: A 48-ik vádpont szerint **Krivány** 1896-ban takarékpénztári könyvvel 4000 frtot vett ki s a könyvet 10 frt 40 krra hamisította. Emlékszik erre?

— Nem.

— Bűnösségét beismeri?

— Nem emlékszem rá.

Védő: Kéri megállapítani, az irásszakértők véleménye szerint a takarékpénztári könyvecskében felfedezhető-e a hamisítás?

Elnök: Az irásszakértők véleményét fel nem olvashatom, de ha védő ur az irásszakértők beidézését óhajtja, indítványát erre nézve megteheti.

Védő: Tartozott-e a gyámpénztár a takarékpénztárakról külön jegyzéket vezetni?

Szakértő: Erre vonatkozólag a gyámpénztári szabályzatban nincs utasítás.

Védő: Az ilyenféle sikkasztásra rovincsolás alkalmával rá lehetett volna jönni?

Szakértő: Nem.

(Tíz darab részvény.)

Elnök: Következik a 49-ik vádpont. **Krivány** **Dávid** József hagyatékából 5 drb. Aradmegyei takarékpénztári részvényt 1000 frt értékben elzalogosított s a nyert pénzt saját céljaira fordította. A sikkasztás palástolására egy hamis magánkötvényt helyezett el a pénztárban s azon **Kornacker** István nevét hamisította. Bűnösnek érzi magát?

— Erre sem emlékszem.

— Beismerő vallomásában a valót igyekezett előadni?

— Igen.

— Kíván tenni valami indítványt, vagy észrevételt?

— Nem.

Védő intézett ezek után több kérdést a szakértőhöz, főleg arra vonatkozólag, hogy az iratok és könyvek összehasonlításából rá lehetett volna-e jönni azonnal a sikkasztásra?

Elnök: Az előbbihez hasonló az 50-ik vádpont. A **Hámory**-féle hagyatékából vett ki ugyan-csak öt ilyen részvényt. A fedezetül szolgáló magánkötelezvényre **Hell** Sebestyén nevét hamisította.

Krivány erre a tételre úgy vall, mint az előzőre. Az általa hamisított kötvényt felismeri.

(Elővülési kérdés.)

Elnök: Következnek azon pontok, melyek a vádtanács előtt tételtek vádba.

Védő az ellenőrzés hiányára vonatkozólag akar a szakértőhöz kérdéseket intézni mind az ötven, már letárgyalt eseteket illetőleg.

Elnök: Ez most felesleges, mert a kérdések minden vádpont után megtételtek és a szakértői válaszokat jegyzőkönyvbe vettük. az ismétlésnek semmi külön értéke nem volna.

Az 51-ik eset tárgyát 1600 frt képezi, melyet **Krivány** elsikkasztott **Kozma** Gyula hagyatékából.

Elnök: Bűnösnek érzi magát ebben, **Krivány**?

— Nem emlékszem rá. Ugy van, a mint a vizsgálóbíró előtt beismertem.

Szakértő előadja, hogy e tétel hiányát a miniszteri rovincsoló bizottság konstataulta.

Védő szerint ez a vád elévült s így **Krivány** terhére nem róható.

Szakértő: Az elővülést így hirtelen megállapítani nem lehet.

Védő: Kérem megállapítani, mikor lett elsikkasztva a szóban forgó összeg?

Szakértő: Arra sem tudok még most felvilágosítást adni.

Védő: A sikkasztás 1898 előtt történt, tehát elévült.

Szakértő: Nem évült el, mert a feljelentést 1888. július 16-án tették meg.

Védő: Hát ha nem évült el, akkor nem évült el. En úgy tudom, elévült.

Elnök: Majd a bíróság dönteni fog benne.

(Kriványt beldézik.)

Védő: Kérem a törvényszéket, hogy a szóban forgó hét tételt sommásan sziveskedjék letárgyalni.

Meszlényi Antal kir. ügyész: Miután a vádtanács ülésében nem én képviseltem a vádat s csak a tárgyalás folyamán lett tudomásom az ott újabb inkriminált esetekről, mivel a védelem részéről előterjesztett azon kérelem, hogy a hátralevő 7 esetben elsikkasztottként állított összegek különálló sikkasztást nem képeznek, hanem bennfoglaltatnak azon vádpontokban, melyek már a vádiratban emeltettek: hozzájárulok egyszerűsítés szempontjából is a védelem azon kéréséhez, hogy a következő esetek sommásan tárgyalassanak.

Elnök: A törvényszék visszavonul ezen indítvány felett határozni.

Ügyész: Akkor kérek határozatot még egy indítvány felett. Az iratok közt, mint tudjuk, bünyjelként kezeltetik Krivány mostoha leánya, Szilágyi Ilona nevében egy takarékpénztári könyv, a melynek bünyjel-minőségi megállapítása az ítélethozatalnak képezi feladatát. Miután a kérdés tisztázása teljesen csak úgy eszközölhető, ha azok, kik a szóban forgó összeg letételéről tudnak, meghallgattatnak: kérem ma délutánra tanuként megidézteni Krivány nejét, szül. Purmann Antoniát, továbbá mostoha leányát, Szilágyi Ilonát, úgy szintén Barb Efrem volt gyámpénztári ellenőrt, valamint Onku Miklóst és Rajku Sebőt, a „Viktória“ takarékpénztár vezérigazgatóját és vezértitkárát.

A törvényszék határozathozatal végett visszavonul, a mely időre elnök a tárgyalást felfüggeszti.

(Kriványt kihallgatását elrendelik.)

Negyedóra mulva a tárgyalást újból megnyitották. Ezen idő alatt a közönség kíváncsian várta, mikép fog as érdekes kérdés fölött dönteni a törvényszék.

Földes János elnök: A tárgyalást újból megnyitom. Vezessék be a vádlottat. (Megtörténik). A törvényszék a betérjesztett indítványok felett tanácskozáskor, a következőkép határozott: Tekintve, hogy az ügyészség nem vonta vissza a vádat, tekintve továbbá, hogy a törvényszék nem győződött meg, de nem is győződhetett meg arról, hogy vajjon az 51—57-ig menő esetek benne vannak-e már az eddig tárgyalott vádpontokban, elrendeli, hogy az eddig tárgyalott vádpontok is egyenként tárgyalassanak. Ha meggyőződik arról, hogy ezek már benne vannak a letárgyalott esetekben, ahhoz képest fog az ítéletben intézkedni. A mi az indítvány második részét illeti, az ügyész ur nem jelelőlte meg tüzetesen, hogy a hivatott tanukat mily körülményekre kívánja kihallgatni.

Ügyész: Engedelmet kérek, megjelöltem, hogy ezek a tanuk birnak tudomással a szóban forgó takarékpénztári könyv mikénti keletkezéséről.

Elnök: A törvényszék tehát a hivatott tanuk kihallgatását elrendeli. (Nagy mozgás a hallgatók sorában.)

Elnök 1/2 1-kor a tárgyalást felfüggeszti s annak folytatását d. u. 3-óra tüzi ki.

A délutáni tárgyalás.

Földes János elnök 3-óra után a folytatólagos tárgyalást megnyitotta. Bevezették Kriványt, a ki csendes melancholiával foglalta el szokott helyét a bírósággal szemben levő asztalnál. Sokkal sápadtabb, mint délelőtt volt.

(Az utolsó vád.)

Elnök: Tárgyalás alá vétetik az 52-ik eset, a Kabdebó György-féle hagyatékából elsikkasztott 1600 frt. értékű regalekötvény. Krivány, bünyösnek érzi magát?

— Nem emlékszem rá.

— A vizsgálóbíró előtt beismerte, hogy elsikkasztotta.

— Így van.

Védő: Kérde szakértőt, talált-e erre a tételre hamis végzést?

Szakértő: Nem. Ez a tétel egyáltalán nincs felvéve az én hiányjegyzékembe. De ha a kérdéses összeget Krivány közvetlenül szabadságra menetele előtt sikkasztotta el, nem is kellett fedező iratról gondoskodnia.

Elnök: Az 53-ik tétel 3000 frt. elsikkasztása a Dániel József hagyatékában levő kötvényekből. Ez a két eset benne van az előző vádpontokban.

Krivány úgy vall, mint az előző tételnél. Következik az 54-ik vádpont. Ennek tárgyát 2950 frt. elsikkasztása képezi Kabdebó Béla regalekötvényeiből. Krivány erre az esetre sem emlékszik.

55-ik eset: 7050 frt. névértékű regalekötvény a Czárán-féle hagyatékából. A hiányjegyzék szerint csak 50 frt. az elsikkasztott pénz.

Az 56-ik vádeset szerint 270 frt. elsikkasztása forog fenn. Krivány nem akar rá emlékezni.

Hátra van még az utolsó eset, az 57-ik: 9350 frt. elsikkasztásával vádoltatik Krivány a Kabdebó Béla regalekötvényeiből. Ezt a hiányt utólag állapították meg.

Elnök: A vádat megértette, Krivány?

— Meg.

— Bünyöségét beismeri?

— Nem emlékszem rá.

A szakértő és a védő nyilatkoztak még s ezzel az egyes tételek letárgyalását befejezték.

(Leírandó összegek.)

Védő: 23,000 frtot leírandónak tart a regalekötvények 46,000 frtot kitevő összegéből, mert Krivány ennek felét visszatérítette. Hozzájön még ehhez 1350 frt értékű kötvény, melyet gazdátlanul találtak meg a gyámpénztárban.

Szakértő: Ennek megállapítása tüzetesebb számítás igényel, mert a tételek a naplókkal összehasonlítandók.

Elnök: Méltóztassék félrevonulni a szomszédos terembe s a számításokat megtenni.

Ezután Krivány nejét, mostoha leányát és Barb Efremet hallgatta ki a törvényszék. A tárgyalást holnap reggel 9 órakor folytatják.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Február 9. Az aradi iparosok táncestélye (Fehér Kereszt.) — Az aradi mérnök- és építész-egylet estélye (Központi szálló.) — A győri olvasó-egylet táncestélye. — Az egyesült új-arad-zsigmondházi önkéntes tűzoltó-egyesület alarcosbálja (Martini-vendéglő.) — A lippal juristák és bírósági hivatalnokok hangversenyyel egybekötött táncestélye (József főherceg szálló.)

Február 12. Az aradi kasszánok táncestélye (Gömör-vendéglő.)

Február 16. A waggongvári magyar dalkör hangversenyyel egybekötött táncestélye (Központi szálló.) — A Máv. aradi fiókühely munkásainak táncestélye (Városliget.) — A lutheránusok táncestélye (Fehér Kereszt.) — Az új-szent-annai polgári kör hangversenyyel egybekötött táncestélye (Polgári finiskola.) — A paulisi intelligencia táncestélye (Nagyvendéglő.)

Február 19. Ronacher-estély a várbeli tiszti kaszinóban.

(=) **Az iparos bál.** Ezek óta pihen ez a bál czég, amelyik egykor a leghiresebb bálakat rendezte. Holnap, szombaton azonban ismét sorompóba állnak az iparosok s az előkészületek után bizton lehet hinni, hogy az idény legsikerültebb mulatságai közé fog ez tartozni, mert részt fog azon venni Aradváros egész kereskedő és iparos világa.

(=) **Estély a mérnökegyletben.** A „mérnök és építész egylet“ holnap, szombat este rendezi a Központi szálloda nagytermében kedélyességéről és jó híre által annyira népszerű „mérnök-estélyeinek“ egyikét, mely iránt városszerte akkora az érdeklődés, hogy előre is biztosítva látszik a virágzó egylet holnapi estélyének feltétlen sikere. Ezuttal a táncvígalmat műkedvelői előadás előzi meg olyan érdekes programmal, mely dicséretre válik a tevékeny és szerencsés kezű vigalmi bizottságnak. Az előadás pontban egynegyed 9-kor kezdődik és a vigalmi bizottság felkéri a tagokat, hogy a műkedvelői előadásra való tekintettel pontosan megjelenni sziveskedjenek, miután a jelzett időn túl az ajtók bezáratnak. A műkedvelői előadás programja a következő: Pekár Gyula ur a Kisfaludy-társaság tagjának felolvasása. Veszprémy Józsefné urnó szavallata. Kovács Mihály ur a népszínház általánosan kedvelt tagja operai

parodiát ad elő. Rámor Lajosné urnó énekszámája és végre ismét Kovács Mihály néhány, részben aktuális szövegű kupléja. A zenei részt Szeghd Sándor tanár ur volt szives elvállalni. Ha tekintetbe vesszük, hogy az egylet mulatságait kizárólag tagjainak szórakoztatására rendezi, és azok költségeit nem belépti díjjal, hanem közösen fedezi, és midőn számtalan szakfelolvasásaival, estélyeivel és társas vacsoráival nemcsak műszaki, de társadalmi tekintetben is sikeresen tud megfelelni alapcéljainak, akkor indokoltnak kell találnunk azt az érdeklődést, a melylyel városunk társadalmja ez életerős egylet minden lépése iránt viseltetik, és természetesen kell találnunk azt, hogy a „mérnök egylet“ újabb tagok belépése által folytonosan izmosodik, erkölcsi tekintetben rohamosan erősödik, és ezáltal rövid fennállása alatt legéletrevalóbb egyleteink egyikévé fejlődött. A holnapi estélye is igazolni fogja az egylet népszerűségét, mely tagjainak nemcsak igaz művészi élvezetet fog nyújtani, de minden feszélyt nélkülöző táncmulatságával egy kedélyes mérnök-estély emlékét fogja biztosítani.

A Krivány-ügy szenzációja.

(A sikkasztó neje, mostoha leánya és a volt gyámpénztári ellenőr, mint tanu.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 8.

Ma délután fél 4 óra körül két csukott bérkocsi állott meg az új igazságügyi palota előtt. Két hölgy szállott ki belőle, egy idősebb, meg egy fiatalabb: Krivány János neje és a mostoha leánya, Szilágyi Ilona. Ugyanakkor megérkezett Barabás Béla dr. országgyűlési képviselő is, ki a hölgyeket felvezette a lépcsőházon át az esküdtszéki terem melletti tanu-szobába.

Ott már várakozott rájuk egy ember, egy megtört, szomorú képű ember, a ki nek valamikor jó hivatala és egy kis házacskája is volt a Kertész-utczában. Barb Efrem volt ez, Aradmegyének még nem rég gyámpénztári ellenőre.

Bent zsongott-bongott a terem. Elfoglaltak ott minden talpalattnyi helyet s ha a terem ötször akkora lett volna, még akkor sem lett volna képes befogadni azt a rengeteg sok embert, a ki mindenáron be akart jutni a bíróság elé. Az ajtónálló börtönört elegáns uri hölgyek és előkelő urak vették formális ostrom alá, hogy eressze be őket, mert már a jegyeket egy szálíg elkaptokták az irodaigazgatónál, ők pedig szeretnének jelen lenni annál a rendkívüli érdekes kihallgatásnál, mikor Krivány neje és a mostoha leánya tesz vallomást. A börtönör — mert vannak lágy szívű börtönörök is — nem birt a tömeggel, pedig csak délben kelt hire annak, hogy ma lesz ez a ritka szenzáció s így kénytelen-kelletlen utat nyitott mindaddig, míg csak egy lelket is el tudott bent valamikép ülvé vagy állva helyezni.

Öt óra elmúlt, mikor ezekre a ritka érdekességű vallomásokra került a sor. Itt nem is kísértjük meg jellemezni azok lefolyását, nem is lehet röviden elmondani, mi minden történt ott másfél óra alatt. E helyett utalunk az alábbi tudósításra, melyben lehetőleg hűen visszaadjuk a mai nap szenzációját.

Még csak azt említjük meg, hogy a főtárgyalást vezető elnök, Földes János törvényszéki bíró, valóságos bravurral vitte keresztül a kihallgatást s nem egyszer bámulatba ejtette a fülledt levegőjű teremben feszült izgalommal hallgató közönséget rendkívül logikusan csoportosított s a szóban forgó tárgyat teljesen kiaknázó kérdéseivel.

Annak a megállapítása feküdt szőnyegen, hogy Krivány mostoha leánya, Szilágyi Ilona, mikép jutott ahhoz a 10,000 forintos takarékpénztári könyvhöz, melyet bűnjelként lefoglaltak. Magyarán mondva: nem-e az elsikkasztott százezreknek egy töredéke volt-e az, anélkül persze, hogy Szilágyi Ilona a pénz eredetéről tudott volna?

A páratlan érdekességű tanukihallgatás így folyt le:

Krivány János.

Krivány megszokott helyén, a bírósággal szemközi asztalnál ül. Az ideges várakozás meglátszik rajta, pedig nyugodt akar lenni. Szemüvegét felveszi. Ujból leteszi, majd a czeruzával dobol. Közben bajuszát pedri s lopva az ajtó felé tekint.

Földes János elnök: Vigyázzon jól, Krivány, mostoha leányának a hozományára vonatkozólag fogom kikérdezni. Figyelmeztetem, hogy a tiszta igazságot vallja. Mondja meg, mikor ön másod ízben nősült, mennyi hozománya volt a feleségének?

Krivány (melancholikusan): Nem emlékszem rá. A mit erről tudtam, a vizsgálóbíró előtt elmondottam. Ma nem tudok semmit felőle.

— Nézze, ez nem olyan dolog, a mit az ember el szokott felejteni. Lehetetlen, hogy ön elfelejtette volna.

— Pedig úgy van. Nem emlékszem rá.

— Hát akkor azt mondja meg, hogy mikor a mostoha leányát férjhez adta, minő hozományt adott vele?

— Arra sem emlékszem.

— Kézpénzben mennyit és kelengyében mit adott neki?

— Nem tudom.

— Majd segítsek az emlékezetén. A vizsgálóbírónak azt mondotta ön, hogy 29—30,000 frt körül lehetett a felesége hozománya.

— Ha úgy vallottam, úgy kellett neki lenni.

— Midőn első feleségétől elvált, azt milyen összeggel elégítette ki?

— Nem emlékszem rá.

— 5000 frtot vallott be, azonfelül az ügyvédnek is fizetett 1500 frtot, mindkettőt második neje hozományából. Azt is vallotta, hogy ebből házat vett, melyet később eladott Müller Károlynak. Emlékezzék csak vissza.

— Nem emlékszem én kérem semmire.

— És aztán a Sárossy-utcában vett ön házat.

— Erre sem emlékszem.

— Úgy vallotta, hogy 9000 frtért vette s beleépített még vagy 8000 frtot.

— Nem emlékszem rá.

— Azt is vallotta, hogy mostoha leányának kelengyére 4—5000 frtot adott.

— Nem tudom, kérem.

— Ékszert, ezüst- és asztalneműeket, butort vett neki.

— Nem emlékszem rá.

— Megkezdem a tanukihallgatást. (Csenget.) Szolga, hívja be Szilágyi Ilonát! (Mozgás a teremben.)

Szilágyi Ilona.

Karcsu, vékony alak, csinos arccsal, melyet fehér fátol takar el a homlokon. Hosszu, divatos fekete kabát, fekete szoknya, barnás keztyű van rajta. Az elnök helyet mutat neki a vádlott asztaltól balra álló széken. Krivány röpké pillantást vet rá, aztán lesüti fejét s az egész kihallgatás alatt fel nem néz.

Elnök: Kegyednek egy takarékpénztári könyvecskéje és kézpénze is van lefoglalva, mint bűnjel. Igényt tart ez értékek kiadására?

Szilágyi Ilona: Igen.

— Csak ezt akartam tudni. Ön e bűnperben érdekelt fél lévén, visszavonulhat.

Barabás Béla dr. orsz. képviselő, mint Szilágyi Ilona érdekeinek képviselője: Kérném Szilágyi Ilona urhölgyet a pénzszerzés körülményeire vonatkozólag kihallgatni.

Elnök: Mondja el tehát, ki adta önnek a szóban forgó pénzt, mily czímen és mily összegben kapta?

Szilágyi Ilona (érczes, bátor hangon): Édes anyámtól kaptam, mint anyai részt. Az nap tették be a „Viktória“ takarékpénztárba, amikor férjhez mentem. Mielőtt férjemmel Lugosra mentünk volna, átadták a takarékpénztári könyvecskét s anyámnak írásban kijelentettem, hogy anyai részemmet kikaptam és többé semmi követelni valóm nincs. Mikor visszajöttünk, nálam volt a könyvecske s én jártam vele a takarékpénztárba, ha valamit ki akartam venni.

— Mily összegről szólt a könyvecske?

— 10.000 frtről.

— És mit vett ki belőle?

— Körülbelül 2—2500 frtot eléltünk, a ház költségeire 1000 frtot adtam, adósságot fizettem, 2000 frtot kamatra adtam ki, úgy, hogy körülbelül 4400 frt maradt még bent az egészből.

Meszlényi Antal kir. ügyész: Mikor ment Nagysád férjhez?

— 1896. november 15-én.

— Mi okból lett a pénz a takarékpénztárban azzal a jogfentartással elhelyezve, hogy azt csak ön és a mostoha atyja együttesen vehetik ki?

— Mert engem a takarékpénztárban nem ismertek.

— Miért nem inkább édes anyjára állt ez a jogfentartás, mikor ő sokkal közelebb áll Nagysádhhoz?

— Bizonyosan azért, mert ott őt sem ismerték.

Keresztes Gyula megyei tisztii főügyész: Nem mint tanuhoz, de mint érdekelt félhez csak egy kérdést akarok intézni. Legyen szives megmondani, maradt-e kegyednek atyai hagyatéka?

— Nem maradt.

Elnök: Itt van Baranyamegye árvaszéki hivatalának jelentése, a mely igazolja, hogy Szilágyi Ilonára semmi hagyatéka nem maradt, sem ujabban nem kezeltek. Mondja meg kérem, mily értéket képvisel az, a mit férjhezmenetelekor kapott ékszerben, butorban és stáfirungban?

— Nem tudom, mert azokat édes anyám nem egyszerre vette.

Ezzel az érdekes kihallgatás befejeződött.

Elnök (a szolgálhoz) Hívja be Krivány Jánosnét! (Perczekig tartó mozgás és általános izgatottság. Mindenki feszült figyelemmel az ajtóra tekint.)

Krivány Jánosné.

Alacsony, kövéres nő, jól táplált arccsal, melyről a szomorúság, levertség leolvasható. Öltözéke rövid bársony gallér, fekete prémel, fején fekete csipke-kendő, mely a fekete haját és a homlokot is félig eltakarja. Sötét szoknya, világos sárga keztyű. Férjét, kitől való-félben van, egyetlen tekintetre sem méltatja. Leül a székre, melyről leánya az imént fölkelt. Krivány látható izgalommal hirtelen rátekin, aztán lehorgaszítja fejét és a czvikkerével idegesen babrál.

Az elnök kérdéseire előadja, hogy neve Krivány Jánosné született Purman Antónia, 42 éves, baranya-baáni születésű, lakhelye Arad, férjes, hat gyermeke van, róm. kath. vallásu, foglalkozása háztartás. Krivány Jánosnak törvényes felesége. Szilágyi Ilonának édes anyja, a szóban forgó per által kárt szenvedett.

Elnök: Figyelmeztetem kegyedet, hogy ezen ügyben Krivány János mint vádlott szerepel s kegyednek, mint feleségének, a törvény azt a jogot biztosítja, hogy ha akar vall, ha pedig nem akar, a vallomást megtagadhatja, a törvény erre nem kényszerítheti. Kérdem tehát, akar vallani, vagy nem?

Kriványné (Gondolkozás nélkül, emelt hangon): A mit tudok, nem hallgatom el.

— Figyelmeztetem, hogy a tiszta igazságot vallja, mert vallomására esetleg esküt kell tennie s a törvény a hamis esküt szigoruan bünteti. Kérdem még egyszer, tehát vallani kíván?

— Igen . . .

— Mondja meg, melyik évben keltek egybe?

— 1886. május 24-én (Krivány zsebkendőjét vesz elő s homlokát idegesen megtörli.)

— Mikor kegyedet Krivány elvette, milyen hozományt vitt?

— Az összes érték 19—20,000 forint lehetett.

— Miből állt ez?

— Egy házból Baján.

— Ezt eladták. Mennyiért adták el?

— 3800 frtért.

— Földjei is voltak és mennyi?

— Igen, a pestmegyei Szent-Istvánon, körülbelül 30 hold.

— Kinek adták ezt el és mennyiért?

— Egy részét Vuits nevű földbirtokosnak. Az egész föld 6—7000 frtért kelt el. Azért adtam el ily olcsón, mert a pénzre sürgős szükségem volt.

— Volt sorsjegye is?

— Nagyon jelentéktelen értékben, az egész nem mehetett felül 50—60 frton. Azonfelül volt két bajai takarékpénztári részvényem, de ez alig ért valamit.

— Mennyi kézpénze volt, a mit forogtatt?

— Nem tudom.

— A kézpénzt kitől kapta? Szüleitől?

— Nem, Matyaskó Erzsébettől, a nagynénemtől.

— Elhalt első férje után nem maradt semmi vagyona?

— Nem, semmi.

— Szilágyi Ilonára se?

— Arra se.

— Az ön által felhozott értékek aligha adják ki az említett 19—20,000 frtnyi hozományt. Mondja meg, ebből a pénzből Krivány mennyit adott elvált első feleségének?

— Ezt én nem tudom, nem is kért rá tőlem pénzt, sőt még az eladott ház és a földek árát is már csak az esküvőnk után adtam át neki.

— Az esküvő után házat vettek önök Aradon az iskola-utcában. Mennyiért vették ezt?

— 11,000 frtért.

— Aztán eladták. Költöttek a renoválásra valamit.

— Az csekélység volt.

— Mennyiért adták el ezt a házat Müller Károly ügyvéd urnak?

— Körülbelül 500 frttal drágábban, mint a hogy vettük.

— Aztán a Sárossy-utcai házat vették meg Keresztes Mihálytól 9000 frtért. Mennyit építettek ebbe?

— Közel 13,000 frtot az új házzal együtt.

— Mivel Kriválynak nem volt vagyona, csak a kegyed hozománya állt rendelkezésül, honnét vették az erre való pénzt?

— Sorsjegyen nyert a férjem 10,000 frtot s a takarékból vett fel 8000 frtot.

— Nem vett fel semmit, ezt csak a kegyed megnyugtatóására mondotta.

— Maglehet, nem tudom.

— Mikor kegyed férjhez ment, megállapodtak előzőleg Kriványnyal, minő hozományt fognak adni Ilonának?

— Igen: 10,000 frtban állapodtunk meg.

— Hogy lehet ez? Hiszen kegyed még akkor egészen fiatal volt és kilátása volt rá, hogy több gyermeke lesz, a kiket egy javára nem károsíthat meg!

— A mit Ilonának adtam, azt a nagynémától kaptam. Azt hittem, hogy ha tisztességesen kiházasítjuk is, férjem holta napjáig becsületesen el fogja tartani a többi gyermeket, azokról annak idején majd gondoskodik ő. . . Ugy tudtam mindig, hogy neki nagy jövedelme van, azt hittem, hogy becsületes uton, tisztességes mellék munkával sokat keres, mert szorgalmas, ambíciózus ember volt, a ki tudott és akart dolgozni. . .

— Mikép kezelte férje az Ilona hozományát?

— Nem kezelte külön, mert úgy volt, hogy ha a sor rákerül, eladjuk a házat, földet s lefizetjük a 10,000 frtot. Emlékszem, hogy még egy 2000 frtos váltóval is vettünk hozzá pénzt.

— Milyen kelengyét adott a leányának?

— Semmi különöset. Olyat, a minőt az én módomban akárki is megad.

— A vizsgálóbíró előtt tett tanuvallomásában 5000 frt értéket említett.

— Ilyenformán volt.

— Tehát 15,000 frt lehetett együttesen a mit Ilona kapott. A butor mennyibe került?

— Azt hiszem, 1000 frtba.

— Nem többé?

— Nem.

— Ez tehát már 16,000 frt. És mi jutott volna a többi gyermekre?

— Kérem, a házamból 1200 frt évi jövedelemem volt, a kint lévő pénz is hozott valamit. Ezt is tessék figyelembe venni és ne csak mindig rám nézve terhelt dolgokat kérdezni. . .

— Kegyetek külföldi fürdőben is jártak, a mi szintén sokba került.

— En nem jártam. Tessék csak ezt egyes számban mondani. . .

— Voltak Párisban, Franzensbaadban, a mi bizonyára nem futotta ki a hozomány csekély kamataiból.

— Bocsánatot kérek. . . Nekem gyanum sem volt arra, honnét, veszi férjem a pénzt. Azt mondta, becsületes uton szerzi, én elhittem s ezért nekem utólag senki szemrehányást ne tegyen. Ha tudom, hogy nem becsületes uton jut hozzá, az istenért el nem vettem volna egy krajczárt belőle. (Sirva fakad. Krivány is kiveszi újból a zsebkendőt s egy hirtelen mozdulattal megtörli a szemét.)

— Ez nem akar szemrehányás lenni. Nem is azért vagyunk mi itt, hogy ezt tegyük, hanem hogy kiderítsük az igazságot.

— Ugy jön ki, mintha utólag vádolni akarnának. . . Az isten is látja, hogy én nem vétkeztem vele. . .

— Kegyed nem tartozott vallani, attól bármely pillanatban elállhat, sem vádolva, sem a beszédre kényszerítve nincs. Én kénytelen vagyok állásomnál fogva megtenni ezeket a kérdéseket, bármily kinosak is kegyedre. . . Mi volt annak az oka, hogy Ilona férjhezmenetelekor azzal a kikötéssel tették takarékbba a pénzt, hogy azt leánya csak Kriványnyal együttesen veheti ki?

— En évekig nem mozdultam ki a házból, ez az egyszerű oka. Ő ment, ő fizetett mindent. Azt hiszem, ez reám nem gyanusító, sőt az lett volna a gyanus, ha én jártam volna a takarékbba. Még én mondtam neki, hogy a Viktóriába menjen, mert ott fél perccel többet adnak a pénz után!

— Honnét tudta azt kegyed, ha évekig ki nem mozdult hazulról?

— Édes istenem, hiszen Aradon lakom én is. Érdeklődtem a kamat után, mert a gyermekeimnek is van pénze a megyei takarékbban.

— Kriványra kiderült e tárgyalás folyamán, hogy nagymennyiségű pénzt, közel 400,000 frtot elsikkasztott. Volt erről tudomása kegyednek?

— Soha még a gyanu legkisebb árnyéka sem ébredt föl bennem. Mondja ő meg, honnét vette, mit csinált vele, én nem tudom. . .

— Nemcsak a Sárossy-utcza, de még vagy hat házuk, Tusnádon villájuk, kertjük volt kegyeteknek. Honnét került erre a pénz?

— Kérdezzék meg őt, én nem tudom. . .

Keresztes Gyula dr.: A kertek és a villa fele része tanu nevében van. Mennyire becsüli ezek értékét?

— A villát 900 frtért vettük, a kerteket 1300, 1400 és 1100 forintért.

Barabás Béla dr.: Mondja meg Nagysád, mikor és hol tudta meg, hogy a férje sikkasztott?

— Tusnádon (sirva fakad.) Egy csendőrmester hozta meg a hirt sürgönyben.

— Esküvőjük előtt adott-e Nagysád pénzt Kriványnak?

— Nehány száz forintot adtam, az összeget egész biztosan nem tudom.

— Leányának az esküvő alkalmával kiadta át a betéti könyvet?

— Én, s egy irást kértem arról, hogy több anyai just nem kereshet. Az okmányt fivérem és öreg atyám irták alá, mint tanuk. Ez az irás a foglaláskor elkallódott valahová.

— Ilonának már azelőtt volt takaréktári betétje?

— Volt mintegy 2000 forint.

Elnök: Azt mondotta az elébb kegyed, hogy a többi gyermek nevére is volt takaréktári betét. Honnét került erre a pénz?

— Az nem volt olyan sok, legfeljebb 500—500 forint. Azt én magam takarítottam meg a konyhapénzből 15 éven át.

— Kegyeteknek havonta nagy kiadásai voltak szabóra, mészárosra stb., a konyhapénzből ennyit bajosan takaríthatott meg.

Barabás Béla dr.: Igaz-e, hogy Ilonának az esküvője napján Krivány is adott két takarékpénztári részvényt?

— Nem tudok róla.

— Igaz-e, hogy Krivány jegyzéket vezetett az ő rendkívüli jövedelmeiről?

— Igaz. Ő igen sokat keresett, a gyermekek részére is tett be a takarékbba 1000 forintot.

Elnök: Mennyi kölcsönt adott Krivány a kegyed atyjának?

— Ezer forintot.

— És fivérének, Purmannak?

— Egy krajczárt sem.

Ezzel a kihallgatás befejeződött.

Meszlényi Antal kir. ügyész kéri a tanu vallomására megeskettetni.

Keresztes Gyula: Annál a viszonynál fogva, melyben tanu a vádlottal van, a megeskettetést ellenzi.

Meszlényi: A bünvádi perrendtartás egyetlen szakasza sem intézkedik úgy, hogy a hitvestárs, ha vallomást tesz, erre esküt ne tessen. Nem látja az okát, miért ne vegyék ki tanutól az esküt.

Barabás Béla dr. a megesketés mellett nyilatkozik.

Keresztes ismételve ellenzi, mert a törvényszék ez esetben bünlügy keretén belül polgári igényre vonatkozólag hallgatta ki a tanut.

Meszlényi: Itt magánjogi kérdés volt tisztázandó. Ragaszkodik indítványához.

Elnök: A törvényszék határozathozatal végett visszavonul.

(Kriványt ezen idő alatt kivezették a mellékterembe. Védője, Nemess Zsiga dr. megkérdezte, nem-e akar nevének üzeni valamit?)

— Nincs semmi üzeni valóm! — felelt daczosan a sikkasztó.)

A törvényszék rövid tanácskozás után visszatért s az elnök kihirdette a határozatot, melynek értelmében Kriványné megesketését a perrendtartás 222. §-ának első pontja értelmében mellőzik.

Ezzel Kriványné távozott. Az elnök vissza akarta hívni, de hire jött, hogy a szegény asszony a folyosón rosszul lett. Leánya utána sietett és együtt távoztak.

Barb Efrém.

Öszes erős ember, rokonszenves vonásokkal. Téli kabátban jön be, nagyot sohajtva végig néz Kriványon s aztán az elnök előtt megáll.

Az általános kérdésekre előadja, hogy neve Barb Efrém, 49 éves, gör. kel. vallásu, pécskai születésű, aradi lakos, nős, egy gyermeke van. Jelenleg ügyvédi irnok, azelőtt gyámpénztári ellenőr. A vádlottal rokonságban, ellenségeskedésben, perben nincs.

Elnök: Ezen ügyből kifolyólag szenvedett ön kárt?

— Igen. Nagyon nagy kárt.

— Mit?

— Elvesztettem a becsületesemet. . . az állásomat és összes vagyonomat. (Megtörve, elfogódva maga elé néz. A közönség körében részvételi mozgás.)

Szilágyi Ilona takarékpénztári könyvről annyit tud, hogy őt kérte meg Krivány, hogy tegye be a 10,000 frtot a leánya nevére a Viktóriánál oly feltétel alatt, hogy azt ő csak leányával együtt vehesse ki.

Elnök: Nem mondta önnek Krivány, honnét való ez a pénz?

— Nem mondta, nem is kérdeztem. Én elvittem a bankba, elhelyeztem s a takarékpénztári könyvet visszaadtam Kriványnak.

— Hogy ki vette aztán ki ezt a pénzt, nem tudja?

— Nincs róla tudomásom.

Barabás Béla dr.: Ott volt ön, mikor Szilágyi Ilona új könyvet kapott a takarékpénztárban?

— Nem voltam.

Nemess védő: Gyámpénztári ellenőrré való megválasztása előtt mi volt ön?

— Közgyám Pécskán.

— Igaz az, hogy ön az állás elfoglalása után azt mondta Vannay árvaszéki elnöknek, hogy a gyámpénztári kezeléshez nem ért?

— Igen.

— Igaz-e, hogy erre azt mondta az elnök, hogy ott van Krivány, a ki önnek segítségére lesz?

— Ezt nem mondotta.

— Igaz-e, hogy az oldalösszegezéseknél Krivány azt csinált, a mit akart?

Elnök: Erre a tanu nem tartozik felelni. Mikor ön panaszkodott, hogy nem engedik kellőleg működni, az árvaszéki elnök utasította őnt, hogy menjen, ott van Krivány, a ki becsületeségével a vármegye bizalmát megnyerte, ő majd bevezeti őnt a tenni valókba?

— Igen, mondta. Én mint ujoncz nem hozhattam be új rendszert, kénytelen voltam az ő utasításait követni.

— Krivány, van önnek valami megjegyzése e vallomásra?

— Nincs semmi.

Barbot vallomására megeskették. Érdekes, hogy Krivány az eskü alatt is ülve maradt.

Onku Miklós és Rajku Sebő tanuk, kik szintén mára voltak beidézve, nem jelentek meg, őket holnapra újból megidézük.

A rendkívül érdekes tárgyalás este fél 7-kor ért véget. A közönség nagy izgalomban, Kriványné vallomásának hatása alatt oszlott szét.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szombat: Kis mama, vigjáték. (Páros bérlet.)
Vasárnap: Délután: A takácsok, dráma. Este: A gascognei nemes, operette. (Páratlan bérlet.)

A kis mama.

— Febr. 8. —

Meilhac és Halévy társszerzők egy naiv pillanatukban elhatározták magukat arra, hogy egy még naivabb vigjátékot fognak írni, a mindenkor naiv közönség mulattatására. Ezt a terüket, úgy amint kigondolták, keresztül is vitték, és mint a „Kis mama” mai bemutatója mutatta, elég ügyességgel. A mű a komoly bírálatot nem állja meg, sokkal felületesebb a koncepciója, sokkal gyengébb a meséje és sokkal vizenyösebb drámai értéke. Két szerep van benne: a kis mamáé és Valentiné, mely megjátszható és mely alkalmas arra, hogy a színész tehetségével, ügyességével hasson, a többi szerep oly jelentéktelen, hogy külön szót nem érdemel.

Angyal Ilka, mikor a kis mama szerepére vállalkozott, tisztában volt azzal, hogy ez a szerep nem az ő egyéniségének megfelelő; de megbirkózott vele, még pedig nagy hatással, amivel beigazolta sokoldalúságát és magas intelligenciáját. Zajos tapsal honorálta meg a telt ház minden felvonás után kitűnő játékát.

László Gyula már megfelelőbb szerephez jutott — és ha félszemsége, ügyefogyottsága szinte érthetetlen, az a szerzők hibája. Ő mindent megtett ahhoz, hogy a közönség észre ne vegye a szerepben lévő képtelenséget és már ez egymagában léve nagy érdem.

Ugyes kis naivának bizonyult Garai Ilona, kit nyílt színen tapsoltak meg ügyes alakításáért. Menszáros Margit (Henriette) sok kedéllyel és igaz érzelmmel játszott. Jellegzetes alakítást mutatott be Kalocsa Róza (báróné) és jók voltak Bácsné, Mezei (báró), Palágyi, Rubos, Hegyessy, Szadai; a teljesség kedvéért említsük fel Billik Emmát is. Carolus.

* **A vasárnapi előadások.** Vasárnap délután Hauptmann Gerhart szenzációs drámája kerül színre, este *A gascognei nemes*, a czimszerepben Erczkövy Károlyllyal, ki már fölépült betegségéből. A korcsmárosné szerepét a szép operettben Parlagi Kornélia fogja énekelni, a többi szereplő a régi marad.

* **Abrányiné a zeneakadémián.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter az orsz. m. kir. zeneakadémián megürité énektanári állásra Abrányi Emilné-Wein Margitot, egyelőre ideiglenes minőségben, kinevezte.

— **Blaháné — a Nemzeti Színház játék-mestere.** Fővárosi tudósítónk sürgönyzi, hogy Blahánét játék-mesterei czímmel 12 ezer korona évi fizetéssel a Nemzeti Színházhoz örökös tagnak fogják szerződteni. Blaháné ezen állása mellett azonban állandóan vendégszerepelhet a Népszínházban.

* **Herczeg Ferencz új darabja.** Budapesti tudósítónk távirja: Régen keltett már új darab oly nagy és általános érdeklődést, mint Herczeg Ferencznek *Ocskay brigadéros-a*, mely ma este került színre a *Vigszínházban*. Az új darab irodalmi érték dolgában Herczeg minden eddigi darabját felülmúlja, s költői értékénél fogva nagy nyeresége a magyar litteraturának. A Vigszínház pazarul állította ki a darabot. Nagyobb stílusu, gondosabb, szinesebb és ötletesebb előadás el nem képzelhető, mint a milyenben az Ocskay brigadéros színrekerült. A színház zsufozásig megtelt, s a jegyeket már napok előtt elkapták.

Két milliós család a fővárosban.

(Eltűnt értékpapírok.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 8.

A fővárosban ismét egy nagyszabású család képezi élénk megbeszélés tárgyát, melybe egy francia vicomt és három budapesti ügynök vannak belekeveredve és amelynek számai Budapestől Párisig terjednek. A bűnügy azonban elűt a közönséges ilyenmü ügyektől, mert ebben nem szerepel egyik, aki megcsal, és egyik, aki meg van csalva, — hanem az benne éppen a secessió, hogy mindkét fél csaló és egyszersmind mindkét fél a megcsalatt; vagyis mindkét fél vádló és vádlott is egyszersmind.

A nagyszabású csalási bűneset fővárosi tudósítónk távirata szerint a következő:

Egy francia vicomt, névszerint: *Robert Giler de Meyrath* oly sok szépet hallott Magyarországról, hogy kedvet kapott itt nálunk letelepedni és egy kis birtokot vásárolni. Le is jött Párisból Budapestre és *Sváb György* agenshez fordult, aki késznek mutatkozott arra, hogy a vicomtnak egy megfelelő birtokot fog szerezni. Az agens csakhamar *Brandtweiner* és *Hofbauer* ügynököket mutatta be a vicomtnak, akik neki a *szablonczai* és *beleznai* tízezer holdas erdőt ajánlották megvételre, mint olyan objektumot, mely óriási haszonnal értékesíthető.

Előkerültek csakhamar a szükséges iratok és az ügynökök meg is nevezték az ügyvédjüket, a ki a bővebb információkat fogja megadni.

A tárgyalás megindult az ügyvéddel és csakhamar meg is egyeztek benne a vételár dolgában. Mikor a fizetés módzatait tárgyalták, a vicomt azzal állt elő, hogy készpénze ugyan nincs, de van neki 2 millió névértékű francia részvénye, amit rögtön be is mutatott. Az eladók elfogadták a részvényeket fizetés gyanánt, és a szerződés annak rendje és módja szerint meg is kötötték.

A vicomt azonban óvatos francia nemes, ki későn bár, de mégis jónak látta fölfáradni a földmívelési miniszteriumhoz, hogy meggyőződjék az új birtok állapotáról. A földmívelési miniszteriumban kapott információ azonban konsternálta a vicomtot. Kitűnt ugyanis, hogy az a 10 ezer holdas erdőség tulajdonképen csak 3400 holdat teszen ki, és azután hogy ez a meglevő 3400 hold jóformán teljesen devastált terület, melyből haszon éppenséggel nem várható.

Mit csinált tehát a megcsalt vicomt? Rögtön elhajtattott a rendőrségre és bűnvádi feljelentést tett *Brandtweiner* és *Hofbauer* ügynökök ellen család bűntette miatt.

Ámde *Brandtweiner* és *Hofbauer* ügynökök, ha nem is francziák, és nem is vicomtok, azonban ép oly furfangosak voltak és utána néztek, hogy a 2 millió névértékű részvényeknek mi az értéke?

A beszerzett információk erre az ügynököket ejtették kétségbe. Kitűnt ugyanis, hogy a részvényeknek sem név, sem névtelen értékük nincsen és hogy azok közönséges falsifikátumok.

Mit csináltak tehát a megcsalt ügynökök? Sürgönyileg fordultak a párisi rendőrséghez. A párisi rendőrség pedig megkereste a fővárosi rendőrséget, hogy küldje be a részvényeket, mert a párisi tőzsdebíróóság által óhajtják a hamisítást megállapíttatni.

A részvényeket be is csomagolták és Párisba czimezve 20 ezer forint érték bevallással feladták és a feladásról a párisi rendőrséget táviratilag értesítették. De Párisban hiába vár-

ták a küldeményt. Elmúlt egy hét, elmúlt két hét, a küldemény nem érkezett oda. Erre reklamáltak Párisban a budapesti postahivatalt.

A vizsgálat kiderítette, hogy a küldemény a magyar és osztrák postákon rendesen keresztülment, de a *Köln és Páris közötti uton elveszett.*

Most az ügynökök feljelentése folytán folyik a vizsgálat és nagy érdeklődéssel kísérik a famozus ügynek kimentelét.

EGYESÜLETI ELET.

(*) **A tisztviselők fogyasztási szövetkezetének** múlt hó 30-ra összehívott *rendkívüli közgyűlése*, miután arra a tagok határozatképes számban meg nem jelentek, megtartható nem volt. A közgyűlés, tekintet nélkül a megjelent tagok számára, vasárnap, folyó hó 10-én délelőtt 11 órakor fog a városháza emeleti kistermében megtartatni.

(*) **Az Erzsébet jótékony asztaltársaság** szombaton este a Mirtl-féle vendéglőben rendezheti értekezletet tart, melyre ez uton is meghívja a t. tagokat az elnökség.

Purmann József meghalt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 8.

Az aradi pénzügyigazgatóságának egy derék, szorgalmas hivatalnok, *Purmann József* pénzügyigazgatósági titkár hosszas súlyos szenvedés után ma délután 6 órakor jobblétre szenderült. A megboldogult, mint kiváló munkaerő és ügyes szakember feljebbvalóinak legnagyobb meglepedésére töltötte be hivatalát.

De nemcsak hivatalnok társai, hanem a felek is mindannyian, kik vele hivatalosan érintkezésbe jutottak, mint előzékeny, kedves embert ösmerték, aki a legnagyobb pontossággal, szigoruan az előirt szabályokhoz, de a legnagyobb méltányossággal intézte el ügyeiket.

Két évvel ezelőtt egy rettenetes csapás dulta szét nyugalmát, amikor az ép most bírái előtt álló *Krivány János* sógorának sikkasztásai napvilágra jutottak.

1898 július 16-án, mikor a pénzügyigazgatóság épületében elterjedt, mint futótűz a hír, hogy a megyénél óriási sikkasztás történt: *Purmann József* pénzügyigazgatósági titkár engedélyt kért a pénzügyigazgatótól, hogy hazamehessen, mert neki, azt hiszi, adatai vannak a sikkasztásra nézve.

Röviddel rá megjelent *Purmann Szathmáry Gyula* akkori alispánnál és egy levelet adott át neki, amelyhen *tizenöt darab ezres volt.*

És akkor elmondta *Purmann*, hogy sógora mielőtt elutazott, egy levelet adott át neki, azzal a meghatározással, hogy azt szeptember előtt ne bontsa ki, ha azonban ő szeptemberig vissza nem jönne, akkor szakítsa fel a levelet. Mikor megtudta, hogy sógora kezén sikkasztás történt, nyomban felbontotta a borítékot és abban óriási meglepetésére *tizenötezer forint készpénzt s egy levelet talált.* A levelet is azonnal átadta az alispánnak. Ebben a levélben elmondja a volt gyámpénztáros, hogy sikkasztott, s hogy elment Amerikába. A levél így hangzott:

Kedves Józsim!

Nem mondhatok más okot, minthogy könynyelmű voltam. A pénznek nem volt becse előtttem, annak értékét nem ismertem.

Bocsássatok meg, hogy elmegegyek innét, de higgyétek el, ez nekem is nagyon fáj. Fáj pedig leginkább azért, mert előérzetem van, hogy családom koldusbotra jut. Nem tudok szegény lenni.

Ide teszek 15,000 frtot. Ne szólj senkinek se a pénzről, se a levélről. Sőt arra kérek, hogy

ez utóbbit, olvasás után, dobod azonnal a tűzbe. Fiaim biztosítását kifizettem, csak szegény Böske leányom részét nem. Nem vagyok adósa senkinek, nekem sincs követelése senkitől. A nagyobb követeléseket bekasszáltam, az apróbb 10—15 forintos adósságokra pedig nem számítok.

Jól tudod, hogy Tónika körülbelül 25—30,000 forintot készpénzben és 15,000 forintot sorsjegyekben hozott a házhoz. Tehát bármi történjék is, a feleségem a vagyon felét kikapja. Nagyon sajnálom, hogy családommal nem lehetek. Te boldogabb vagy nálam, mert te családoddal élhetsz, nekem ez nem volt megadva. Vedd szegényeket pártfogásodba.

Isten veled
János.

A Krivány-eset mélyen megrendítette a talpig becsületes, derék embert — azóta egészsége is megrendült — és ma, mikor a kir. törvényszék épen ítélettel készül megpecsételni Krivány gazságát, kilehelte lelkét. Talán isten kegyelme nyilatkozik abban, hogy nem élte túl sógorának, elítélését. Nyugodjék csendesen!

Öngyilkos aradi uriaszony.

(Meghalt, mert az adóssai nem fizettek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 8.

Ismét öngyilkosság Aradon. Egy uriaszony dobta el könnyelműen magát az életet, hátrahagyva férjét és három gyermekét, a legnagyobb bánatban. Az ok ezuttal nem sablonos. Nem az anyagi gond, hanem a félelem, hogy vagyonának egy része veszendőben van, érlelte meg a szerencsétlen asszonyban a halál gondolatát. Pénzt adott többeknek kölcsön s hogy adóssai nem bírtak fizetni, annyira elkeserítette, hogy felakasztotta magát.

Tokay Arpád építészeti vállalkozó neje Jannitzky Rozán, már hetek óta buskomorság jelei mutatkoztak. Észre vette ezt férje is, de mind hiába faggatta az asszonyt, az nem mondta el az okot.

Ma délután Tokay eltávozott otthonról, mint rendesen s napi munkája után nézett. Három gyermeke pedig a szomszédoknál volt játszani. Estefelé, midőn hazatért, daczára hogy egyedül laknak Ilona-utca 14. sz. házukban, mégis furcsának találta, hogy a kapuajtó belülről be volt zárva. Zörgetni kezdett, és midőn választ nem kapott, roszat gyanítva betörte az ajtót. Ekkorra a gyerekek is hazaérkeztek. Berohanva a szobába, rémes látvány tárult eléjük. Tokayné ott lógott a szoba ablakának felső kúncsán egy vörös fejkendőn s még rángatózott, midőn levágták.

Rögtön orvosért küldtek, a helyszínén meg is jelent rövid idő múlva Ötvös Dániel dr. városi kerületi orvos és Berecz Ferenc rendőrhadnagy. A kerületi orvos azonban csak a beállott halált konstatálhatta.

A holttestet megvizsgálta, de a külső erőszaknak semmi nyomát sem találta s ily értelemben vették fel a jegyzőkönyvet is.

Az öngyilkos hátrahagyott leveléből kiténik, hogy az utóbbi napok buskomorságának az az oka, hogy több adóssától nem bírta követelését behajtani. E miatt keseredett el annyira, hogy nem gondolva férjére, három gyermekére, önkezüleg vetett véget életének.

Temetése holnap délután lesz a halottas házból.

HIREK.

Az aradi utcai harc. Ötvenkettedik évfordulója volt ma annak az utcai harcnak, melyben Boczkó Dániel kormánybiztos és Asztalos Sándor honvédfőhadnagy egy maroknyi honvédsapattal kiverte Arad területéről a német és rácz martalócz sereget, mely a várost kirabolni és felgyújtani akarta. A nagyobbbrészt névtelen hősök, kik a város védelmében elesetek, Mikolay nemzetőr-hadnagygyal az ó-tetőben alusszák örök álmukat. A hazafias minorita rendből is tiz pap mint nemzetőr részt vett a harcban. Az utcai harcban elesett hősök emlékezetére ma délelőtt tiz órakor a minoriták templomában fényes gyászistentisztelet volt, melyen a hatóságok, testületek és iskolák képviselői is megjelentek, a padsorokat nagy közönség töltötte be. Ott voltak Salacz Gyula polgármester, Barabás Béla dr. országgyűlési képviselő, Dálnoki Nagy Lajos, alispán, Simay István a honvédegylet elnöke, Sarlot Domokos főkapitány, a város és megye tisztikara, az iskolák igazgatóik élén, a tanári testület és a tanítóifjussággal. A rekviemet Csák Czirjék dr. tartományi rendfőnök mondotta teljes papi segédlettel. A főoltár előtt lobogó gyertyák között díszes katafalk állott Boczkó és Asztalos koszorúval körülvont arczképével, mellette az összes 48-as honvédek serglettek harctépett lobogójuk alatt. Az utcai harc évfordulója alkalmából a középületekre és számos megárházra gyászlobogót tűztek ki.

— **Uj jelölt a jászahelyi kerületben.** A jászahelyi kerület mandátumát, hir szerint, Zselénszky Róbert gróf nagybirtokosnak készülnek felajánlani a kerület vezetői. Zselénszky Róbert jelöltetését, állítólag, hivatalos helyen is szívesen látnák.

— **Képviselők afférje.** A képviselőház mai ülésén izgalmas jelenet folyt le Plósz Sándor igazságügyminiszter és Endrey Gyula hódmezővásárhelyi képviselő között. Endrey azt állította beszédében, hogy az igazságügyminiszter ráparancsolt a marosvásárhelyi törvényszéki bírákra, hogy szavazatukkal a kormánypártot támogassák. Plósz Sándor igazságügyminiszter erre ugyancsak a nyílt ülésen kijelentette, hogy amíg Endrey állításait be nem bizonyítja, addig szavaírhetségében kételkedni fog. Az igazságügyminiszter szavai óriási vihart keltettek a Házban, úgy, hogy az ülést fel kellett függeszteni. Szünet után Plósz helyreigazította szavait, de Endrey az ülés után mindamellett elküldte hozzá segédeit, Kubik Bélát és Tóth Ferenczet, hogy a minisztertől elégtételt kérjenek. Plósz Sándor Gromon Dezső államtitkárt és Szilágyi Dezsőt bizta meg ügye képviselével. A segédek még ma este összeültek tanácskozás végett és miután a mai ülés jegyzőkönyveit alaposan átvizsgálták, arra a közös megállapodásra jutottak, hogy a fennforgó esetben elégtételt kérésére ok nincsen.

— **Vizsgálat a m.-vásárhelyi választás ügyében.** A képviselőház mai ülésén még élénken foglalkoztatta a honatyákat a marosvásárhelyi választás. — Széll Kálmán miniszterelnök a legszigorubb intézkedések gyors megtételét helyezte kilátásba. Mint Budapestről távirati uton értesülünk, Sélley belügyminiszteri tanácsos és Stesser csendőrezredes a ma délutáni gyorsvonattal már megérkeztek Marosvásárhelyre és azonnal megindították a vizsgálatot. A vizsgálatot vezető bizottságba egy ottani ellenzéki pártvezért is vettek be.

— **Institoris Loránt temetése.** Institoris Lorántot ma délután temették el az aradi felsőtemető halottas házából. A holttest a délutáni vonattal érkezett Budapestről Aradra s a pá-

lyaudvarról egyenesen a felső temetőbe vitték, hol akkorra már nagyszámu s előkelő gyászoló közönség jelent meg a szertartáson. A halottat Frint Lajos ágostai evangélikus lelkész bucsuztatta el megható gyászbeszéddel. A ravatalt a család és rokonság tagjai állták körül és az elhunyt barátai, kik a gyönyörű gyászbeszéd hatása alatt sirva bucsuztak el Institoris Loránttól. A temetésen az aradi állami főreáliskolát, melynek az elhunyt két évvel ezelőtt növendéke volt Palotay Antal tanár vezetése alatt a VIII. osztály növendékei képviselték. Ott voltak a temetésen a család tagjain kívül Purgly János, Friebeisz Miklós, Issekutz Károly dr. megyei főorvos, Posgay Lajos dr. városi főorvos, Párecz Gyula dr. kórházi főorvos, Varjassy Árpád kir. tanácsos, tanfelügyelő, Ottrubay Károly kir. törvényszéki elnök, Varjassy Lajos tanácsos, Tedeschi Viktor, Tisch Mór dr., Apor Gyula, Balázs István megyei főszámvevő, Szontagh Gyula s még igen sokan a város és a megye előkelőségei közül. Óriási részvét kísérte utolsó útjára a fiatal technikust.

— **Aradi ember öngyilkossága Budapesten.** A késő éjjeli órákban telefonálja budapesti tudósítónk, hogy Vajda Zoltán aradi fakereskedő, ki ma a gyorsvonattal érkezett Budapestre, egy Király-utcai házban forgópisztolylyal föbe lötte magát. Aradon tudunkkal Vajda Zoltán nevű fakereskedő nincs. Lehet, hogy az illető valamelyik aradi fakereskedés alkalmazottja.

— **Anglia világhatalma — bélyegeken.** V. Károly, kinek hatalma két világrészre terjedt ki egykoron, tette ezt a híres kijelentést:

— Az én birodalmamban sohasem nyugszik le a nap.

— Az én birodalmamban hatvanöt országnak, tartománynak kell uj bélyeget csináltatnom, — mondhatja most VII. Edvárd angol király, mert őt világrészre terjed ki az ő hatalma.

Ilyen nagyhatalom még nem volt a föld kerekességén. A térképeken rózsaszínnel szokták jalezni az angol uralmat. Nézzük meg akár Európa, akár Ázsia, Afrika, Amerika, Ausztrália mappáján, mindenütt rózsaszínű színfoltok jelzik az angol világhatalom terjeszkedését. A bélyeggyűjtők albuma, mely idővel valóságos kulturtörténeti forrás lesz, tele van az elhalt angol királynő profilban készült fiatalkori arczképével. Hatvanöt ország, gyarmat bélyegén van rajta Viktória görögös feje és ha még tekintetbe vesszük, hogy egy-egy országnak, gyarmatnak hány különböző színű, alakú bélyege van, mérsékelt számításal ezer háromszázra lehet tenni azoknak a bélyegeknak a számát, melyekre az angol trónváltás miatt Viktória arcképe helyett VII. Edvárd képmása kerül. A bélyegek egyszerűsítése nem igen lehetséges, mert a gyarmatoknak tekintélyes hasznuk van abból, hogy változatos bélyegformákat a levélbélyeggyűjtők összevásárolják. A bélyegalbumokban tehát nagy változást fog okozni az új angol király trónralépése. A angol kormánynak pedig tekintélyes összegre lesz szüksége, hogy a nagy változást megtegye.

— **Tanítók Wlassics miniszternél.** A tanítóképző tanáregyesület küldöttsége Kovács János dr. vezetésével tisztelgett ma Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszternél, hogy megköszönje a tanítóképzők új rendtartási szabályzatát és kifejezze a tanárok örömét az új szabályzat irányzatáért, melyben a rend és szabadság elve harmonikusan egybeolvad, s mely a tanítóképzők életének intézésében a tanári karok jogos hatáskörét nagy mértékben kiterjeszti. A miniszter igen kegyesen fogadta a tisztelgő küldöttséget, örömet fejezte ki afölött, hogy a tanárok méltányolják az új rendtartási szabályzat irányzatát és szellemét. Azután egyfelől melegen ajánlotta a tanárok figyelmébe a növendékek nevelési ügyeit, másfelől elismeréssel nyilatkozott a tanítóképző tanárok tanítói

és nevelő munkásságáról, valamint magas színvonalu irodalmi működésükről.

— **Hegyi Antal** — örült. Ezt ugyan már régen rebesgetik Csongrádon, de hivatalosan csak most kezdik konstatálni. A szegedi kir. törvényszék ugyanis, *Hegyi Antal* ismert ügyében, *Dalmay Pál* szegedi ítélő táblai bírót küldte ki a vizsgálat megejtése végett. *Dalmay* kiutazott Csongrádra és *Hegyit* egy bírósági szolga útján maga elé citálta. *Hegyinek* természetesen, nem volt sürgősebb dolga, mint a szolgát rövidesen kilóditani a házából. Néhány ismerőse unszolására azonban mégis elment a bíróhoz, aki előtt olyan idegesen viselkedett, hogy *Dalmay* teljes meggyőződést nyert arra nézve, hogy *Hegyi Antal* elmeállapota nem normális. A hozzáintézett kérdésekre egyre azt válaszolta a bírónak:

— Ne faggasson, ne vallasson az ur!

Végre pedig szó nélkül otthagya. Csongrádon e hó 17-én népgyűlést tartanak, melyen elhatározzák, hogy küldöttségileg kéri meg a váci püspököt, vinné el valahová a nyakukról *Hegyi Antalt*, a csongrádiak isten-átkát.

— **Uj telefon-központok.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Arad vármegyében a *a szapáry-ligeti és szintyei* postahivataloknál azokkal egyesített távbeszélő központokat rendeztetett be, melyek állami és magántáviratokat is kezelnek.

— **Harkányi Mariska kitagadása.** A minap elhunyt *Harkányi Károly* végrendeletében kitagadta *Mariska* leányát, *Miklós Gyula*, volt borsodi főispán nejét. Az elhalt minden vagyonát két fiára hagyta — két unokájának pedig 300 ezer forint jutott. *Harkányi Mariska* ellen, ki rengeteg adósságokat csinált, már elrendelték a csődöt. A tömeggondnok a végrendeletet megtámadja. *Miklós Gyula*, nejével és gyermekeivel Hamburgba költözött.

— **Az Aradi Nemzeti Szövetség** munkásképző intézménye vasárnap, folyó évi február hó 10-én délután 5 órakor a templom-utcai polgári fiu-iskola dísztermében tartja tizenkettedik szórakoztató és szakelőadását. *Műsor:* 1. Szavallatok: a) *Schaubach* Ferencz ur, b) *Janaschek* Ferencz ur. 2. Szakelőadás: „A természet csodáiról.” Tartja *Lejtényi Sándor* főgymnásiumi tanár ur. Az előadást magyaró és a *Calderoni* és társa budapesti cég által szíveségből rendelkezésre bocsátott képeket sciopikonon vetíti *Matusik Márton* polgári iskolai tanár ur.

— **Halál egy csókért.** Egy csók miatt halt meg New-Yorkban egy fiatal ember: *Sloan* Ferencz. Társas játék alkalmával *Boone* Ella kisasszonyt átölelte és megcsókolta. Az amerikai leány erre annyira indulatba jött, hogy kalaptűjével beleszurt a fiatal ember felső czombjába. A tü több darabra tört s az orvosok fáradozása daczára sem bírták a husból kivenni. Vérmérgezés állt elő, a melynek következtében *Sloan* rövid időre reá meghalt.

— **Sikkasztó postamester.** *Rigó Gyula margitai* postamester több ezer forint elsikkasztása után megszökött.

— **Klofác ur**apidija. Az új osztrák birodalmi gyűlés leglármásabb tagja: *Klofác*, a cseh nemzeti munkáspárt vezére. Ő rendezte az első botrányt mindjárt az első ülésen, amikor a korelnöktől és a minisztereinktől cseh beszédet követelt. A bur-tüntetésnek is ő volt egyik legöblösebb hangja előharczosa. A gyorsan ismertté lett képviselőről most érdekes hír érkezik Prágából. Mint a *Katolische Listy* jelenti, *Klofác* volt az első osztrák képviselő, a kinek az új birodalmi gyűlés lelegejénapidijait lefoglalták. A legérdekesebb a dologban, hogy a lefoglalás a prágai nemzeti szocialista munkásság nyomdájának panaszára történt. A nyomda egy szövetkezeté s ez a szövetkezet pörölte *Klofác* urat 2000 koronáért.

— **Aki dühöngésig berugott.** Egy aradi kereskedőseged nem mindennapi módra rugott be ma egy Radnai-uti kereskedésben. *Dumsik Miklós* kereskedőseged valami uton-módon hozzá férközött a kereskedés szeszese italaihoz s a cognacból meg egyéb pálinkákból annyit magába szedett, hogy *akut alkohol-mérgezést* kapott. A főuton valósággal dühöngeni kezdett, alig bírták megfékezni. Az előhívott orvos tejjel s egyéb enyhítő szerekkel igyekezett az alkohol hatását ellensúlyozni, ezek azonban alig segítettek valamit rajta, úgy, hogy a megyei közkórházba kellett szállítani.

— **A legnagyobb magyar városok.** Most már körülbelül össze lehet állítani az ország legnagyobb városainak a sorát, értve azokat, melyeknek több mint 40.000 lakosuk van. Az eddigi adatok szerint a sor így alakul:

1. Budapest	729.383 lélek
2. Szeged	104.007 "
3. Szabadka	83.940 "
4. Debreszen	73.417 "
5. Pozsony	61.944 "
6. Hódmező-Vásárhely	61.200 "
7. Zágráb	57.930 "
8. Kecskemét	56.997 "
9. Arad	53.833 "
10. Temesvár	50.860 "
11. Kolozsvár	48.027 "
12. Nagyvárad	47.645 "
13. Pécs	42.423 "
14. Ujpest	41.179 "
15. Miskolcz	41.100 "

— **Halálozás.** *Özv. Bátorfy Jánosné* szül. *Koch Emilia* életének 79 évében Aradon elhunyt.

— **Dal a harangról.** A magyar népdal sok szép terméke közül jut eszembe az egyik, mikor e sorokat a papírra vetem. A honvágyat népdal formájában szebben és igazabban nem fejezte még ki más, mint az az idegenbe kommandirozott szegény magyar baka, kinek szive, lelke Majlandból vágyakozott vissza Nagy-Abonyba, szolván ekként:

Nagy-Abonyba csak két torony látszik,
De Majlandba harminczkettő látszik
Inkább látnám az abonyi kettőt,
Mint Majlandban azt a harminczkettőt.

Az egyik közeli árvaintézetbe behoztak egy szőkefürtű kis leánykát. Se apja, se anyja, kegyelemkenyérre szorult szegényke. Odahaza a falujában rossz dolga volt; ütötték, verték s nagyon gyakran koplaltatták is. Itt jó sora volt; leánypajtásai beczégették s egyre unszolták, hogy játszék velük. De a kis leány szomorú és bánatos maradt. Lelke ott kalandozott a falujában, annak az akáczfakkal szegett keskeny utcáit látta. Egyszer aztán az igazgatonéni nagyon lelkére beszélt a kis fruskának:

— Látod, itt van onni, inni valód, kis pajtásaidal mulathatsz, tanitunk mindenfelére, hogyha a nagyvilágba kerülsz, hát megélhess a magad kenyeren.

Az igazgatonéni szavába belezengett az esti harangszó. — A leányka megint sirásra fakadt és meg-megránduló ajka közül akadozva szakadtak a szavak:

— Oh, szebben szól a mi falunk harangja.

— **Diák-mozgalom Oroszországban.** Szt.-Pétervárról írják, hogy 200 kiewi diák, akiket a legutóbbi napok tüntetése miatt besoroztak katonának, vonakodtak az esküt letenni. A kormány további intézkedést még nem fogantatott, de valószínű, hogy Szibériába küldik őket.

— **Egy amerikai nő ajándéka.** *Machin* az elhunyt amerikai pénzügyminiszter neje, ki Bécsben tartózkodik, óriási összeget adományozott a bécsi katonai rokkantak háza javára. Az amerikai urnő, jótékonyágáról az egész világon ismeretes. A pápa római grófnővé nevezte ki, több uralkodótól pedig magas érdemrendei vannak. A legutolsó udvari bálon királyunknak is bemutatották őt.

— **Koronaszámítás Montenegróban.** *Cetinjéből* írják, hogy Montenegróban, hol eddig forintokban számoltak, 1901 májustól kezdve a kötelező korona-számítás lép életbe, éppoly alapon, mint

nálunk. 1 forint 2 korona, egy krajczár 2 fillér lesz. *Nikita* azonban valószínűleg az új korona-számítás mellett is állandó pénzzavarban fog szenvedni.

— **Megkerült betörő.** A budapesti főkapitányság börtönéből a napokban házi munkást kért egyik hivatalszolga, hogy az elszállítandó aktákhoz segítséget kapjon. Tévedésből nem házimunkást, hanem egy veszedelmes betörőt, kapott a szolga *Taschner* Gusztáv személyében, a ki legutóbb a Liliom-utcában a detektivekkel folytatott harcban tünt ki. A jeles alak az alkalmat felhasználva kísérelt el, megszökött s azóta nyoma veszett. A detektivek keresték, kutatták, s nem hiába, mert a veszedelmes embert Kis-Pesten ép a legnagyobb mulatozás közben felismerték egy korcsmában, bevitték a budapesti főkapitányságra. Miután elszökösekor pénze nem volt, valószínű, hogy azóta újabb bűncselekedetek terhelik lelkét. A betörőt most erősen őrzik, s a vizsgálatot vezető kapitány többszöri kihallgatása után holnap át-kísérik a vizsgálóbíróhoz.

— **Orosz parasztok téli álma.** Az emlősállatok téli álmát a mérsékelt és az északi klíma alatt tudvalevőleg közvetlenül a táplálék hiánya idézi elő. A téli alvás közben a lethargia különböző fokai észlelhetők: tetszhalott állapot, mint például a marmotánál; vagy táplálkozással megszakított téli alvás, amilyen a medvéé. *Volkov* orosz utazó most azt írja, hogy az orosz parasztok az éhínség által különösen sújtott vidékeken, ott ahol a nép fakéregből őrlött lisztet gyur kenyérré s úgy táplálkozik, különös fogással segít magán. Ha a családapa úgy látja, hogy a táplálkozásra való termény nem elég a családnak, csökkent a napi adagokat s mint-hogy ezen a silány kosztol dolgozni nem lehet, elrendeli a *liojkát*, más szóval a *téli álmot*. A *liojka* néha négy-öt hónapig is eltart. Az emberek lefeküdnék a kandallóra, kioltják a lámpát s semmittevéssel, alvással huzzák ki a telet. Nem csupán egyes családok, hanem egész községek, egész kerületek! E közben csak a legszükségesebb munkát végzik s az emésztő szervek tetemesen megcsökkent működése mellett csak a leglenegedhetetlenebb táplálékot veszik magukhoz. Az orosz kormány egyelőre tehetetlenül kénytelen nézni ezeket a prehisztorikus állapotokat.

— **Eltűnt diák.** Budapestről írják: *Szalay* Sándor vecsési születésű 12 éves tanuló Podmaniczky-utca 59. sz. a levő lakásáról e hó 6-án eltűnt, s azóta nyoma veszett. Az illető magyarul, németül beszél, gömbölyű arcza van, barna a haja. Távozásakor hosszú szürke télikabátot, fekete sapkát s fekete füzös cipőt viselt. A rendőrség mindenfelé keresi.

— **Boni de Castellane gróf visszavonulása.** *Castellane* gróf és neje, *Jay Gouldnak*, a vasutkirálynak a leánya, otthagya Páris. A sok tobzódás után nyugodalmas életre vágyódnak és a *Gould*-családnak egy New-York melletti birtokán fognak lakni. A lehetetlenül tékozló grófi párnak pénzt nem igen adnak a kezébe, hanem a *Gould*-család -fedezze majd összes szükségleteiket. *Boni de Castellane*, valamint az amerikai milliomos leány keserű tapasztalattal hagyhatják ott a szajnaparti metropolist. Addig, míg csomóstudul szórták a pénzt, a párisi társaság színe-java fordult meg szalonjaikban, törte magát mindenki utánuk; mikor azonban híre ment, hogy a tékozló grófi pár ellen csődöt nyitottak, egyszerre elszakadt a nagy barátkozás fonala s meghívott vendégeik még csak arra sem érdemesítették őket, hogy kimaradásukért kimentsék magukat; ahova pedig ők mentek, gőg s közöny fogadta őket. *Castellane* grófnak gunynevét is adtak a klubokban: *petit faiseur*-nek hívták. A csőd óta hitelük is teljesen megszűnt; *maraisi* kastélyukban mindent lefoglaltak, sőt az utóbbi időben a kereskedők kisebb bevásárlásait is csak készpénzfizetés mellett szolgáltatották ki. Ez a helyzet természetesen türethetlenné vált rájuk nézve s most néhány millióval megkönnyebbülten és sok tapasztalattal gazdagabban mennek a *Gouldok* falusi jószágára pihenni.

— **A kártya történetéből.** A *Légendes Chrétiens de la Basse Bretagne*-ban nagyon érdekes, a játék-kártya történetére vonatkozó elbeszélés van. Eszerint egy *Talduff* nevű bretagnei katona mindig kártyát vitt magával a templomba imakönyv helyett s mikor, e miatt századosa megbüntette őt, a katona azzal

De a testvérek mélyen hallgattak és szegény Pali kábultan dörzsölte a homlokát, hogy le-
törölje róla a hideg verejtéket.

— Mit tehetnék még? — suttogá — igen,
— még többet teszek, a birtokot átveszem
atyámtól s aztán átengedem nektek, ugy, hogy
— ha atyám meghal — ti lesztek ott az urak.
— Én elköltözöm, nem viszek annyt sem
magammal, mint a körömök feketéje. — Ez se
elég nektek? — De a fivérek még mindig hall-
gattak. Pali szemei előtt a szoba tánczolni kez-
dett, mindenben, a miben eddig hitt, család-
között, mintha a világ kifordulna sarkából,
mintha a padló sülyedne lába alatt és ő a vég-
telen ürbe zuhanna. Összekulcsolta kezeit, —
fogai vaczogtak — amint kábultan a két fivé-
re nézett. — Lehetséges-e? Nem kell? Igazán
nem? — Nem tudjátok fekfogni, hogy kötele-
ségtek azt jóvá tenni, amit vétettetek? — Nem
mondja becsületesen, hogy nem szabad má-
sok becsületét lábbal tiporni? — Nem bánt
titeket a lelkiismeret?

— Ugyan hallgass már — mondá Ulrich,
ki nem tudott idegein uralkodni s kényelmet-
len érzés borzongatá hátát.

— Nem, nem hallgatók! Nem mehetnek így
haza! — igazán nem mehetnek. — Nem sejtitek,
mit követtetek el? — mily nyomoruság ural-
kodik nálunk? — S összerázkódott arra a
gondolatra, mit hagyott otthon. — Ha ezt tud-
nátok, nem lennétek oly szívtelenek! — Lássák-
tok, már régóta ismerlek titeket, — együtt ül-
tünk az iskola padjában — együtt léptünk az
oltárhoz — már akkor rosszakaróim voltatok;
sokat türtem el tőletek, de mindent el akarok
felejteni, ha csak ezt az egyet jóvá teszitek!
— Könnyelrűek vagytok, az igaz, de rosszak
nem — nem lehettek rosszak — nektek is
volt anyátok — láttam, mikor minket konfir-
máltak — a harmadik oszlopnál állt, baloldalt
és sirt, mint az én anyám. — És az én anyám
— hah! szégyen reám, szakította félbe saját
szavait, mert elfojtá a szégyen, hogy a boldo-
gult nevét e csábítók előtt ejtje ki, de aggo-
dalma, hogy eredmény nélkül kell hazamennie,
az örütségig növekedett s ezt is lenyelte, s

ujból kezdte, míg gondolatai már zavartan
keringtek agyában. — Gondoljátok meg, hogy
most kimentek a temetőbe — s nővéreitek van-
nak. kiket elcsábítottak, mert ti nem vigyáz-
tatok rájok, s most az anyátok hantját takaró
hóhoz sem mertek hozzányúlani, s én volnék a
csábító — mit, mit cselekednétek?

— Agyonütnék! — mondá Ulrich, meg-
vető pillantást vetve reá.

Pali rikkantva felkiáltott, mint őrült, mert
csak most látta, mennyire alázza meg magát,
hogy tiporta sárba becsületét, büszkeségét, most
egész erejével omlott reá e tudat. Ököibe szo-
ritott kezekkel rohant Ulrichra. De ez első-
szöszösbába sietett, hogy a cselédséget be-
kiáltssa.

Pali ekkor kitértorgott a szobából.
Az udvar kapuja még mindig zárva volt.
Nem mert visszamenni, hogy kinyitassa a ka-
put és hason kuszott ki mint egy kutya.
Mint egy kutya!

(Folytatása következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Február 8. —

Fehér Kereszt szálloda. Friedl Gusztáv utazó
Bécs. — Meyer Imre utazó Bécs. — Fleischman
János utazó Bécs. — Grünvald József utazó Bécs.
— Kramer József utazó Budapest. — Kronzthor
Mór utazó Budapest. — Fehér József birtokos Sep-
rés. — Bader Salamon utazó Budapest. — Schwenda
Ferencz utazó Budapest.

Vass Szálloda. Nagy József jegyző Kevermes.
— Zorád János jegyző Galsa. — Gulyás Lipót utazó
Budapest. — Arányi Daniel utazó Budapest. —
Weis Ede utazó Bécs. — Lukács Miksa utazó
Budapest. — Goldstein Henrik utazó Bécs. —
Hecht Emanuel utazó Budapest. — Mauro József
plébános Csermő. — Horváth Lipót utazó Budapest.
— Blau Zsigmond utazó Bécs. — Frisch János
utazó Bécs. — Rätz Kelemen postamester Borosjenő.
Tuschner I. utazó Budapest.

Nádor szálloda. Tóth László tanár Káran-

sebes. — Solymosy Agoston pénzügyi tanácsos
Temesvár. — Zaj Bálint pénzügyi titkár Vesz-
prém. — Nikován Gusztáv szűz Kujet. — Johan
Herman erdősz Lippa. — Löwi György bérlo N.
Dombergyháza. — Kóvári Erzsébet kzőné Félegyháza.
— Dr. Sziklován Zsigmond vadász. — Veinrik La-
jos gazdatiszt Kunágota. — Sztánesz János birtokos
Brád. — Sztán Miklós gör. keli felkész B.-Agris.

Városi színház.

Bérlet 128. sz.

Páros.

Szombaton, 1901. évi február hó 9-én:

A kis mama.

Vigjáték 3 felvonásban, énekkel. Irta: Henry Meilhac és
L. Halévy. Fordította: Fáy J. Béla. Zenéjét írta: Kun L.

SZEMÉLYEK:

Bruk. zenész László Gy.	Daculasné ... Kalocsa R.
Henriette ... Menszáros M.	Dubois ... Bácsné.
Brigitta ... Annyal Ika.	Polgármester Czákó V.
Saint-Potant. Palágyi L.	Rob ... Szalai F.
Rochebardiére Rubos A.	Kertész ... Hegyessi Gy.
Daculas báró Mezei Péter.	Biri ... Garai Ilona.

Kezdete 7 órakor.

NYILTTÉR.*

**Az Aradi Közlöny
nyomdájában
néhány jó erkölcsű
tanuló
felvétetik.**

Miske község előjárótól.
209—901.

Árverési hirdetmény.

Melynél fogva Miske község
előjárósága részéről ezennel
közjirre tetetik, hogy Miske
község tulajdonához tartozó va-
dászati jog az 1883. évi XX.
t.-cz. 3. §-a értelmében (6) hat
évi időtartamra, vagyis 1901.
évi augusztus hó 15-től 1907.

augusztus hó 15-ig terjedő időre
1901. évi márczius hó 6-án d. e.
10 órakor Miske község házá-
nál tartandó nyilvános árverésen
legtöbbet ígérőnek haszonbérbe
fog adadni.

Az árverési feltételek a köz-
ség jegyzői irodájában megte-
kinthetők.

Miske, 1901. évi február hó
4-ikén. 3640

Kirillay István, Fildán Nikora,
jegyző. bíró.

**Egy 5 szobás
lakás**

hozzátartozó
mellékhelyiségekkel,
parkirozott, nagy udvarral,
esetleg istállóval,
május 1-ére kiadó

Kalász-utca 27. szám alatt.

Ugyanott egy külön álló épületben,
külön kertés udvarral egy 4 szo-
bás lakás is kapható. 3638

Keresztetik
állandó lakó részére

f. évi május 1-ére
a belvárosban, lehetőleg az
Andrássy-téren vagy annak köz-
vetlen közelében
**egy 4—5 szobás
lakás**
fürdőszobával.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Egy első emeleti 4 szobás lakás
és egy
második emeleti 4 szobás lakás
Szabadság-tér 11. sz. a.
hozzátartozó mellékhelyiségekkel,
május hó 1-étől

KIADÓ.

Bővebbet a házmesternél. 3652

Az aradi izr. hitközség tulaj-
donát képező,
Pöltenberg Ernő-utca 10. sz. és
Szent Péter-tér 5. sz. a. fekvő
házakban
több kisebb

lakás
azonnal
kiadó.
Bővebbet alulírott nál:
3634 **Kohn S. N.,**
hitközségi alelnök.

Szőlőkaró eladás.

Draucz községben levő raktáramban
kizárólag tölgyfából hasított kitünő minőségű, a jelen-
legi igények szerint erőre készített 5, 6 és 7 láb hosszú
szőlőkaró kapható. 2948

A közeli hegyekkel szőlőkbe könnyen tengelyen
is szállítható.

Ajánlok továbbá jó minőségű **száraz bükk és
tölgy gömb és hasáb tűzfát**, melyet kivá-
natra a ternovai állomáshoz is waggonba rakva szállítok.

Értekezni lehet Draucson: Traub Kálmán urnál.

Schreyer Jakab, fakereskedő.

ARADMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR.

Mérleg-számla 1900.

Vagyon.

Teher.

	Kor.	I.	Kor.	I.		Kor.	I.	Kor.	I.
Pénztár álladék			391,270	53	Részvénytőke			600,000	
Váltó-tárca :					Rendes tartalék-alap	800,000			
Leszámított váltók álladéka	6,384,905	64			Rendkívüli tartalék-alap	132,196	52		
Visszleszámított váltók	794,539	46	5,590,366	18	Záloglevél biztosítéki alap	500,000			
Ingatlan kölcsönök			1,756,456		Árfolyam különbözeti tartalék-alap	29,594	58	1,461,791	10
Záloglevél kölcsönök			2,947,899	64	Tisztviselői nyugdíj-alap			119,183	15
Előlegek értékpapírokra			162,608		Dániel Gergely emlékezetére létesített alapítvány			2,438	13
Előlegek folyó számlában értékpapírokra és bekebelezett kötvényekre			3,297,409	86	Betétek	9,853,838	85		
Előlegek árukra			1,021,694	25	Betétek folyó és chek-számlán	1,162,532	71	11,016,371	56
Más pénzügyintézeteknél elh. tőkék			119,824	74	Hitelezők			329,525	09
Záloglevél biztosítéki alap értékpapírai : frt 122.000.—4 1/2%-os magyar regále kötvény	241,560				Forgalomban levő 4 1/2%-os záloglevelek	2,425,300			
kor. 116.200.—4%-os magyar koronajáradék	107,949	80			Forgalomban levő kisorsolt 4 1/2%-os záloglevelek	58,700		2,484,000	
kor. 90.000.—5%-os kisbirt. orsz. földhit. záloglevél	90,000				Hátralékos tőkeamat-adó	400		22,742	70
frt 25.000.—4 1/2%-os kisbirt. orsz. földh. záloglevél	49,000				Fel nem vett osztalékok	2,493		2,893	
50 db. 4%-os magy. jelz. hitelbank sorsjegy	11,650		500,159	80	Fel nem vett záloglevél szelvények	92,167	46		
Záloglevél készlet : kor. 419.700.—4 1/2%-os zálogl. á	97.50		409,207	50	Előre felvett kamatok	30,949	50	123,116	96
Értékpapír készlet			87,305	30	Átmeneti kamatok (zálogleveleknél)	22,000			
Ingatlanok			42,800		Nyereség egyenleg : elővitel 1899. évről	213,647	29	235,647	29
Tisztviselői nyugdíj-alap értékpapírai : 20 db. Aradmegyei tkpénztári részvény			32,000		1900. évi tiszta nyereség				
Leltár álladék	10,012								
leírás	2,012		8,000						
Hátralékos kamatok			30,707	18					
			16,397,708	98				16,397,708	98

Arad, 1900. évi december hó 31-én.

Ring Géza s. k.,
ügyvivő igazgató.

Nattland Bernát s. k.,
czégvezető.

Fisch Gyula s. k.,
főkönyvelő.

Hász Sándor s. k.,
igazgatósági elnök.

Bing Vilmos s. k.,
igazgató.

Neuman Samu s. k.,
igazgató.

Wadowsky Gusztáv s. k.,
igazgató.

Jelen mérleget a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítván, azt helyesnek és tökéletesen rendben lévőnek találtuk.

Arad, 1901. évi január hó 19-én.

Dániel László s. k.,
f. biz. elnök.

Herzel Bernát s. k.,
f. biz. tag.

Sarlot Domokos s. k.,
f. biz. tag.

Braun Ede s. k.,
f. biz. pöttag.

Az Aradmegyei takarékpénztár felügyelő-bizottságának jelentése az 1900. évi mérleghez.

Tisztelt közgyűlés!

Az Aradmegyei takarékpénztár felügyelő-bizottsága a lefolyt 1900. évben is hiven felelt meg a t. közgyűlés bizalma által rá ruházott feladatának.

Eber figyelemmel kísértük az egész év folyamán az intézet ügyvitelét, ismételten megvizsgáltuk a pénztárakat, az értékpapírokat, az okmányokat és a könyvvezetést, miáltal folytonosan tudomást szereztünk az intézet ügyeinek szabályszerű, pontos menetéről, valamint arról a példás rendről, mely az ügykezelés minden ágában uralkodik.

Az igazgatóság által elének terjesztett 1900. évi mérleget beható vizsgálat alá vettük, tételesen rovincsolás útján összegeztettük azt és az annak kiegészítését képező könyvviteli kivonatokat a vonatkozó okmányokkal és az üzleti könyvek bejegyzéseivel, az összes értékek álladékat pedig darabonkénti leltározás útján állapítottuk meg.

Megnyugvással jelenthetjük tehát a tisztelt közgyűlésnek,

hogy az intézeti alapszabályok és a kereskedelmi törvény rendelkezései minden tekintetben érvényre jutottak, továbbá, hogy a bemutatott 1900. évi „Mérleg-számla“ adatai az intézet valószínűségi vagyoni állapotát tüntetik fel és hogy a „Veszteség- és nyereség-számla“ szerint kimutatott 213,647 korona 29 fillér tiszta nyereség az 1900. évi valószínűségi eredményt képviseli, úgy, hogy az 1899. évről áthozott 22,000 korona nyereség elővitellel együtt helyesen számol be az igazgatóság a 235,647 korona 29 fillérnyi összes tiszta nyereség felől.

Mindezek alapján hozzájárulunk az Aradmegyei takarékpénztár igazgatóságának jelentéséhez, valamint a 235,647 kor. 29 fillérnyi tiszta nyereség mikénti felhasználása iránti javaslatához, melyet elfogadásra ajánlunk a t. közgyűlésnek.

Végül a magunk részére kérjük és az igazgatóság működésére nézve indítványozzuk, hogy a szokásos felmentvényt megszavazni méltóztassék.

Arad, 1901. január hó 19-én.

Dániel László s. k.,
f. ü. b. elnök.

Herzel Bernát s. k.,
f. ü. biz. tag.

Sarlot Domokos s. k.,
f. ü. biz. tag.

Braun Ede s. k.,
f. ü. biz. pöttag.

Az Aradmegyei takarékpénztár felügyelő-bizottsága:

ARADI IPAR- és NÉPBANK.

Vagyon. Mérleg-számla 1900. december 31-én. Teher.

		Kor.	fil.	Kor.	fil.			Kor.	fil.	Kor.	fil.
Készpénz-készlet...				201,726	72	Részvénytőke...				1,000,000	
Váltó-tárca	5,357,421	93				Tartalék-alapok:					
Visszleszámított váltók	1,735,082	33	3,622,339	60	Általános tartalék-alap	616,748	64				
Aradi hitelegylet tartozása			414,794		Irodaépület és felszerelések értékcsökkenési tartalék alapja	60,000					
Előleg értékpapírokra			72,129		Hitelegyleti tartalék-alap	3,753	40				
Előleg értékpapírokra folyó számlában			1,163,933	29	Nyugdíj-alap	73,434	09	753,936	12		
Jelzálog-kölcsönök	528,616	26			csejthei Varjassy József alapítvány					3,150	
Záloglevél-kölcsönök	409,544	18	938,160	44	Hitelegylet 5% biztossági alapja					11,106	24
Zálogházi kölcsönök			237,016		Betétek:						
Pénzváltó-osztály tartozása			125,050	26	1. Takarékpénztári könyvecskékre	4,505,235	75				
Értékpapírok:					2. Folyó számlára	199,606	83	4,704,842	58		
120200 kor. n. é. 4%-os magyar kor. járadék á 92.50 kor.	111,185				Átruházott záloglevél kölcsönök a Magyar takarékpénztárak közp. jelzálog bankjára					438,950	52
1000 drb 200 k. n. é. Békés-csabai termény és áruaktár r. t. részvény 60% befizetéssel á 120 kor.	120,000				Hitelezők folyó számlában					467,236	79
292 drb 100 frt n. é. Aradi vízvezetési művek r. t. részvénye á 200 kor.	58,400				Be nem fizetett betét-kamatadó					9,998	34
27600 kor. n. é. 4 1/2% Pesti hazai első tak. egyesület közs. köt. á 98 kor.	27,048				Fel nem vett osztalékok					850	
13600 kor. n. é. 4 1/2% magyar takptár közp. jelz. bank r. t. zálogl. á 97 kor.	13,192				Előre felvett kamatok és elszámolatlan jövedelmek					70,282	68
63 drb 100 frt n. é. Arad-csanádi egyesült vasutak törzsrészvény á 200 kor.	12,600				Nyereség-áthozat 1899. évről	20,000					
56 drb 100 k. n. é. Soborsini takarékpénzt. részvény á 100 kor.	5,600				Nyereség	177,549	18	197,549	18		
Különfélé értékpapírok, sorsjegyek, ércz és idegen pénzek a központban és a békés-csabai fiókintézetnél	17,604	71	365,629	71							
Ingtatlanok:											
Szabadság-tér 18. és Hasszinger-utcza 2. számú házak	195,555	78									
Uj-Arad, Fő-ut 840. számú ház	19,987	86									
Békés-csabai Fő-ut 893. számú ház	143,722	96									
Irodaépület és teljes felszerelések	69,403	14	428,669	74							
Más pénzintézeteknél elhelyezett tőkék			80,001	22							
Hátralékos kamatok			8,452	47							
			7,657,902	45				7,657,902	45		

Arad, 1900. évi december hó 31-én.

Böhm Adolf, s. k.
vezérigazgató.

Konschitzky József, s. k.
titkár-czégvezető.

A b.-csabai fiókintézetért:
Keresztes Ferencz, s. k.
vezérigazgató.

Roser Jakab, s. k.
főkönyvelő.

Ring Lajos, s. k.
igazgató.

Reicher Ferencz, s. k.
igazgató.

Szalay Károly, s. k.
igazgató.

Tagányi István, s. k.
igazgató.

Jelen vagyon- és teher-kimutatást a törvény és alapszabályok értelmében megvizsgáltuk és rendben találtuk.

A felügyelő-bizottság:

Kristyórá János, s. k.
f. ü. b. elnök.

Révész Nándor, s. k.
f. ü. b. tag.

Kneffel Lajos, s. k.
f. ü. b. tag.

Dr. Páris Lajos, s. k.
f. ü. b. tag.

A felügyelő-bizottság jelentése.

Tisztelt közgyűlés!

A tisztelt közgyűlés bizalma által az „Aradi ipar- és népbank” ügyvezetésének felügyeletével megbizva, van szerencsénk a kereskedelmi törvény 195. §-ának megfelelőleg ebbeli hivatásunk teljesítéséről jelentésünket ezennel előterjeszteni.

Miután a hivatolt törvény, valamint a bankalapszabályok 101. §-ában reánk rótt feladatunkat a könyvek és számlák, különösen a pénztárak és könyvvezetés ismételt vizsgáló betekintése által úgy az anyaintézetnél, valamint a fiókintézetnél teljesítettük és a társulat ügyeinek szabályszerű menetéről minden ágban tudomást szereztünk, az év lezárta után az igazgatóság részéről elénk terjesztett 1900. évi december hó 31-én lezárt mérleget beható vizsgálat tárgyává tettük,

az abban felhozott egyes tételeket, úgy az egyes leltár szerinti értékek, pénz- és értékpapírkészletek általunk tételről-tételre eszközölt általános rovancsolása, valamint az összes könyvek és könyvvivői összeállítások beható vizsgálata után, különös tekintettel a kereskedelmi törvény 199. §-ára, elismerésre méltó rendben találtuk.

A fentebbiek alapján van szerencsénk az igazgatóságnak az 1900. évi 197,549 K. 18 f.-nyi tiszta nyereségy hovafoordítása tárgyában be-terjesztett indítványát a t. közgyűlésnek elfogadás végett ajánlani.

Végre kérjük a t. közgyűlést, hogy az 1900. évi üzletétet illetőleg úgy az igazgatóság, mint a tisztelettel alólírott felügyelő-bizottság részére a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Kelt Aradon, 1901. évi január 24-én.

Az Aradi ipar- és népbank felügyelő-bizottsága:

Kristyórá János, s. k.
f. ü. b. elnök.

Révész Nándor, s. k.
f. ü. b. tag.

Kneffel Lajos, s. k.
f. ü. b. tag.

Dr. Páris Lajos, s. k.
f. ü. b. tag.